



د افغانستان بانک

بانک

د افغانستان بانک میاشتنی

نهم کال، یوسلو اتمه مکنه د ۱۳۹۵ کال د غبرگولي میاشت



د مالي ثبات په تأمین کې د بانکي پلټنې او نظارت ګټې



ما همه افغان هستيم و افغانی واحد پولی کشور ما است

استفاده از افغانی در داد و ستد روزانه به تعهد همگانی، سعی و تلاش جدی و اراده ملی و مستحکم همه افغان ها نیاز دارد، پس با اراده ملی و مستحکم به همان شکل که به سایر ارزش های ملی ارج می گذاریم؛ در این امر مهم نیز سهمیم شده و در مبادلات اقتصادی از پول افغانی من حیث یگانه وسیله قانونی مبادله کشور استفاده نماییم.

بانک

صاحب امتیاز: د افغانستان بانک

هیئت تحریر: ایمل هاشور، رحمت الله حیدری و داکتر جهانتاب ولیزار

سر دبیر: شفیق الله بارز

مدیر مسوول: یم عقیف

گزارشگران: عبداللطیف بابانی و عبدالحفیظ شاهین

دیزاین: خالد احمد فیضی

فوتوژورنالیست: زیرک ملیا

مترجمان: عین الله عیان و مسعود ودان

مسوول چاپ و توزیع: تمیم احمد صمیمی

آدرس: آمریت عمومی اسناد و ارتباط، د افغانستان بانک

تلفون: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۴۷۶۱

فکس: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۳۰۵

پست الکترونیکی: magazine@dab.gov.af

صفحه الکترونیکی: www.dab.gov.af

شماره ثبت: ۶۵۸

www.facebook.com/AFGCentralbank 

twitter.com/AFGCentralbank 

Da Afghanistan Bank-Youtube 

Da Afghanistan Bank-Google+ 

د دې گڼې مطالب

سرمقاله

د سارک د غړو مرکزي بانکونو د رئیسانو په غونډه...

په نوي ډهلي کې د افغانستان بانک د مشرتابه پلاوي...

بند سلما بنای توسعه اقتصادی افغانستان

د افغانستان لپاره د چاپېر بندر اقتصادی اهمیت

پول پلاستیکی بدیل بهتری پول کاغذی

د مالي ثبات په تأمین کې د بانکي پلټنې او نظارت گټې

ماهنامه بانک ته ساله شد

مرکز تحلیل معاملات و راپورهای مالی افغانستان ...

انرژی برق و اهمیت آن برای افغانستان

د نړۍ اقتصادي خبرونه

مختصری در مورد صکوک

بورس فلزات لندن

په ختیځ زون کې د افغانیو د دودولو لپاره عامه ...

یاد آوری: به غیر از سرمقاله که دیدگاه رسمی "مجله بانک" است، مسوولیت مضامین و مقالات دیگر به نویسندگان آن بر می گردد، همچنان استفاده از مقالات و تصاویر مجله با ذکر مأخذ مجاز است.



ایجاد بندهای برق، در حیات اقتصادی و اجتماعی کشور اثرگذار است

افغانستان طی بیشتر از یک دهه گذشته در قسمت بازسازی و نوسازی زیربناهای که بتوان با آن آینده روشن اقتصادی را برای نسل های آینده به ارمغان آورد، سعی و تلاش فراوان نموده است که از آن جمله می توان از نو سازی و بازسازی بند های برق در کشور نام برد.

افغانستان دارای دریا های خروشان و آب های فراوان است که به دلیل ناامنی های چند دهه اخیر آب های این کشور به شکلی از اشکال و بدون استفاده به کشور های همسایه سرازیر می شود. خوشبختانه حکومت افغانستان متعهد است تا با همکاری کشور های دوست از این آب ها به نحوی در تولید برق و آبیاری زمین های زراعتی کشور، استفاده بهینه نماید که یکی از نمونه های آن افتتاح بند سلما و بهره برداری از آن می باشد.

در نتیجه طرح و اجرای چنین پروژه های زیربنایی، شکل گیری اقتصاد مؤثر و آینده ساز در کشور ممکن می گردد، زیرا با ایجاد بند های برق از یک طرف از هزینه هنگفتی که درین مورد به کشور های دیگر تادیه می شود، جلوگیری صورت گرفته و از طرف دیگر با ایجاد چنین پروژه های توسعه و زیربنایی، افغانستان می تواند نیاز داخلی خود را مرفوع سازد. حتی می توان ادعا نمود که با مدیریت مؤثر، در آینده برق را به کشور های دیگر صادر و از این مدرک عواید زیادی را بدست آورد و تکافوی مصارف عادی داخلی کشور را نمود.

به همین ترتیب، راه اندازی سایر پروژه های زیربنایی از این نوع در حیات اقتصادی و اجتماعی کشور بسیار اثرگذار بوده و بدون تردید، نه تنها اینکه باعث تولید انرژی و تعویض آن با برق وارداتی می شود، بلکه زمینه خوبی را برای تأمین برق شرکت های صنعتی و تولیدی به قیمت نازل فراهم نموده که در نتیجه، آبیاری زمین های زراعتی، افزایش حاصلات زراعتی، زمینه کار را برای بیکاران مساعد و اقتصاد خانواده ها را تقویت می بخشد. □



د سارک د غړو مرکزي بانکونو د رئیسانو په غونډه کې د افغانستان بانک د لوی رئیس ګډون

۱۳۹۵ د غبرګولی ۱۲ - د افغانستان بانک لوی رئیس ښاغلي خلیل صدیق د سارک د غړو هېوادونو د مرکزي بانکونو د رئیسانو په کلنۍ غونډه کې چې د غبرګولی د میاشتې په ۶ او ۷ نیټه د هند په مرکزي بانک د ممبې په ښار کې جوړه شوې وه، ګډون وکړ. د دې غونډې د بحث وړ موضوع "د سارک پر غړو هېوادونو باندې د چین د راهیتي شوې اقتصادي ودې اغېزه او د پالیسیو غوره کول" وه. د افغانستان بانک لوی رئیس په دې

سمپوزیم کې د افغانستان په بانکي سیستم کې د ستونزو، مشکوکو او د صعب الحصول د بیلابیلو پوږونو د مدیریت د څرنګوالي او وضعیت په اړه خبرې وکړې. همدا ډول د افغانستان بانک پلاوي د افغانستان پر اقتصاد باندې د چین د راکم شوي اقتصادي ودې د اغېزې په اړه راپور وړاندې کړ. په دې غونډه کې وړاندې شوي کتنې ښکاره کوي چې له چین سره د سارک د غړو د سوداګریزې ونډې د کموالي له امله به د سارک په غړو هېوادونو باندې د

چین د اقتصادي ودې د مستقیم ټیټوالي اغیزې محدوده دي. خو د نړۍ پر اقتصادي ودې باندې د هغه اغیزې او په مالي بازارونو کې نوسانات به د غړو هېوادونو د اقتصاد لپاره غیر مستقیمه بالقوه ننگونې راولاړې کړي. په دې غونډه کې د غړو مرکزي بانکونو لوی رئیسانو او مرستیالانو، د پیسو د نړیوال صندوق او د تصفیې د نړیوال بانک کارپوهانو او نورو مهمو شخصیتونو ګډون کړی ؤ. ■

په نوي ډهلي کې د افغانستان بانک د مشرتابه پلاوي او د پيسو د نړيوال صندوق د پلاوي تر منځ غونډه جوړه شوه



کابل، ۱۳۹۵ د غبرگولي ۱۲ - د افغانستان بانک د لوی رئیس ښاغلي خلیل صدیق په مشرۍ یو پلاوي په نوي ډهلي کې د پيسو د نړيوال صندوق او د افغانستان ترمنځ د ګډ اقتصادي پروګرام د پيليدو په غونډه کې ګډون وکړ.

دا مذاکرې چې د غويي له ۲۹ نېټې څخه د غبرگولي تر ۳ نېټې پورې په تخنیکي کچه او د غبرگولي له ۴ نېټې څخه تر ۶ نېټې پورې د سیاست جوړونې په کچه په لاره اچول شوې وې په کې د افغانستان

بانک د لوی رئیس ښاغلي خلیل صدیق، لومړي مرستیال ښاغلي خان افضل هپه وال او ورسره مل پلاوي په ګډون د افغانستان د ماليې وزیر ښاغلي اکلیل حکیمي په مشرۍ د دې وزارت پلاوي، د ولسمشر سلاکار اجمل احمدي، د ماليې وزارت مالي مرستیال او د اجرائیه ریاست سلاکار ښاغلي مصطفی مستور، د افغانستان لخوا د ماليې وزارت د عوایدو مرستیال ښاغلي شفیق قاري زاده، ښاغلي ډاکټر جعفر مجرد د مدیره پلاوي غړی

او په دې صندوق کې د افغانستان، ایران، پاکستان، الجزایر، غنا، مراکش او تونیس ګډ استازي، د منځني ختیځ او منځني آسیا په چارو کې د پيسو د نړيوال صندوق د ډیپارټمنټ مرستیالې آغلې دانیلا ګراساني، په صندوق کې د افغانستان د چارو مسئول کریستف ډینوالد او له هغه سر مل پلاوي او د نړيوال بانک استازو ګډون کړی و.

په دې غونډه کې پر دوو تخنیکي او د سیاست جوړونې په برخو کې د خبرو

ترڅنگ د افغانستان او د پیسو د نړیوال صندوق ترمنځ د نوي اقتصادي پروگرام په اړه د هوکړو د عمومي کاري اډانې په اړه بحث ترسره شو او د دې ترڅنگ د هېواد د وروستيو اقتصادي بدلونونو، د لوی اقتصاد د ټيکاو په برخه کې د سياسي ترکیب (policy mix) په هکله خبرې وشوې او ورپسې د هېواد د مالي او بانکي سکتور د وروستيو ګامونو او بدلونونو ترڅنگ د پیسو د وینځلو او د ترهګرۍ د تمویل په وړاندې پر اقداماتو بحث وشو او په پای کې د بانکي سکتور د حقوقي مقرراتي اډانې د ټینګښت او پیاوړتیا په برخه کې د پرمختګونو سربېره پر مالي سکتور باندې د څارنې په برخه کې د نویو مقررو د پلې کولو په اړه د بحث ترڅنگ د مبادلې نرخ د نوساناتو د مدیریت او د مبادلې په نرخ او د اسعاری زیرمو په ساتلو کې د نسبي انعطاف مننې د انډول د رعایتولو، د انفلاسیون نرخ د زیاتېدو او د پولي حجم له بې حده زیاتوالي څخه د مخنیوی په موخه د خبرو ترڅنگ نظرونه تبادله شول.

همدا ډول په دې غونډه کې د دولت د اقتصادي سیاستونو او د اړتیا وړ سمونونو له ملاتړ سره د نوي درې کلن اقتصادي

پروګرام ECF (۲۰۱۶-۲۰۱۹) په اړه د خبرو ترڅنگ د هېواد په اقتصادي ځان بسیانې باند هم بحث وشو.

د نوي درې کلن اقتصادي پروګرام (ECF) په اړه خبرې اترې ډېری د دولت په لنډمهاله او منځ مهاله اقتصادي سیاستونو (مالي او پولي سیاستونو) او تشکيلاتي سمونونو باندې تمرکز درلود.

په دې غونډه کې په ځانګړې توګه په نوي درې کلن پروګرام کې په لاندې موخو باندې د کلیدي او محوري موخو په توګه ټینګار وشو:

- د مالي سیستم د پیاوړتیا او د بانکي سیستم د زیانمننې د له منځه وړلو، د کورني عوایدو د زیاتولو او د مالي فساد سره د مبارزې له لارې د هېواد د اقتصادي ودې د ښه کولو په موخه د دولت د مالي سیاست پیاوړی کول
- په ټیټه کچه کې د انفلاسیون د ساتلو په موخه د پولي سیاست پلي کول
- د اسعاري زیرمو او د سیالۍ مننې د کچې د غوره ساتلو په موخه د مبادلې په نرخ کې د انعطاف مننې د سیاست دوامداره ساتل.

جوړښتي سمونونه پر لاندنيو ټکو باندې تمرکز کوي:

- د عوایدو د زیاتولو او د لګښتونو د کیفیت د لوړولو په موخه د مالي سمونونو تر لاس لاندې نیول
- د مالي سکتور پر پیاوړتیا او په اقتصادي وده کې د هغه د ګډون پر زیاتوالي
- د افغانستان د نړیوالو شریکانو په ځانګړي توګه د نړیوال بانک په همکارۍ سره د تشبثاتو او د خصوصي سکتور فعالیتونو د هڅولو لپاره د سمونونو په لاره اچول
- د بهرنیو مرستو د راننوتو او د دولت د پراختیایي لګښتونو د کچې په تړاو د اړوندو تعدیلوونکو په پام کې نیولو سره د هوکړه شوي کچې سره سم د اسعاري زیرمو ساتل او په اقتصاد کې د پولي حجم د ودې کنټرولول.
- د یادولو وړ ده چې دا هوکړې ابتدايي دي او یوازې د دواړو خواوو ترمنځ د وروستي تائید او موافقې او د رسمي طی مراحلو وروسته نهایی کېږي. □

بند سلما بنای توسعه اقتصادی افغانستان



بتاریخ ۱۵ جوزاء ۱۳۹۵ بند سلما بزرگترین بند برق آبی افغانستان به "بند دوستی افغان - هند" مسمی شد. این بند که ظرفیت تولید حدود ۴۲ میگاوات برق را دارد، روی دریای هریرود در ولسوالی چشت شریف ولایت هرات با حضور جلالتماب داکتر محمد اشرف غنی رئیس جمهوری اسلامی افغانستان و محترم نارندرا مودی نخست وزیر هند رسماً افتتاح گردید.

طرح ساخت و ساز این بند در زمان حکومت محمد داوود خان اساس گذاری شد که متأسفانه به اثر مشکلات و ناامنی ها در سال ۱۳۵۷ متوقف گردید. خوشبختانه کار ساخت و ساز آن برای بار دوم در سال ۲۰۰۶ به کمک مالی و تخنیکی هند آغاز و در ۱۵ جوزاء سال ۱۳۹۵ به بهره برداری سپرده شد.

این بند یکی از پروژه های بزرگ عمرانی در افغانستان است. کار اعمار این بند با هزینه ۷۰ میلیون دالر توسط هندوستان آغاز گردید که بعداً ۲۲۰ میلیون دالر دیگر نیز از منابع هند به صورت بلاعوض به این پروژه اختصاص داده شد تا به پایه اكمال رسید. در چهارم ماه اسد سال ۱۳۹۴ آب گیری این بند عملاً آغاز شد و پس از گذشت ۱۱ ماه سه توربین آن فعال گردیده است.

برق بند سلما علاوه بر اینکه ۴۰۰۰۰ خانوار را در ولایت هرات تحت پوشش قرار میدهد، ۵۰۰۰۰ دهقان در ولسوالی های چشت شریف، اوبه، کرخ، گذره و انجیل می توانند تا از آب آن در رشد و

اقتصاد محلی تأثیر مثبت دارد، تأثیرات خود را بر روی اقتصاد ملی نیز دارد. این پروژه روح تازه به روند انکشافی کشور بخشیده و متشبین و سرمایه گذاران را در جهت سرمایه گذاری در افغانستان بیشتر از بیش امیدوار ساخته است.

در حال حاضر حکومت افغانستان مصمم است تا بر علاوه بهره برداری از بند سلما، در میان مدت کار بند های دیگری را نیز با مقیاس بزرگ، متوسط و کوچک در حوزه های مختلف آبی کشور به پایه اكمال برساند تا پروسه مهار آب های جاری افغانستان جنبه عملی را بخود بگیرد و کشور از آن در تولید برق، انکشاف زراعت و صنعت استفاده اعظمی نماید. □

عبدالحفیظ شاهین

منابع:

۱- www.bbc.com نوشته عبدالعزیز حیدری کار شناس امور اقتصادی و انکشافی ۳/ جون ۲۰۱۶ - ۱۴ جوزاء ۱۳۹۵

۲- www.dw.com

۳- www.darivoo.com خلیل نورزایی خبرنگار رادیو آشنا صدای امریکا - هرات ۱۵ جوزای ۱۳۹۵

۴- <http://president.gov.af> ۱۵ جوزای ۱۳۹۵

توسعه زراعت استفاده بعمل آورند. در گذشته به دلیل جریان نامنظم دریای هریرود در اکثر اوقات دهاقین پائین تر از بند سلما نمی توانستند در زراعت از آب هریرود استفاده نمایند. آنها در کشت و زراعت بیشتر از آب های زیر زمینی استفاده می نمودند که از یک سو مصارف تولید انرژی تولید آب بالای دهاقین تحمیل می شد و از سوی دیگر باعث خرابی محیط زیست می گردید، اما آنها با افتتاح بند سلما می توانند از آب آن جهت توسعه و بهبود کشت و زراعت استفاده بهینه نمایند.

افتتاح این بند می تواند آغازی برای توسعه کار و بار و ایجاد هزاران شغل جدید، آبیاری زمین های زراعتی، تنویرخانه ها و سایر امور اقتصادی رول اساسی را ایفا نموده و برای آینده افغانستان خوشبینی و اعتماد را به ارمنان بیاورد. در پی فعالیت برق بند سلما شهرک صنعتی هرات به برق دایمی و پایدار دسترسی پیدا نموده و آنها از سکتگی و قطع ناگهانی برق دیگر متضرر نمی گردند، بند سلما بر علاوه اینکه روی



د افغانستان لپاره د چابهار بندر اقتصادي اهميت



عبدالله بيدار

د افغانستان بانک د ناظر کُل ادارې داخلي آډيټور

پريردې چې د افغانستان سوداګري د نړۍ نورو هېوادونو سره پرمختګ وکړي خصوصاً د هندوستان سره اکثر وخت پاکستان دغه لار د افغان سوداګرو پر مخ تړي چې نه يوازې د سوداګريز پلوه،

ګډه پوله نلري له هغه هېوادونو له لارې چې بحر ته لار ولري خپلې اړيکې وساتي چې ځيني وخت دغه اړيکې د سياسي او اقتصادي اړيکو د خرابيدو سره د يو لړ ستونزو سره مخ کيږي او ځيني وخت بيخي تړل کيږي.

زمونږ ګران هېواد افغانستان هم يو له دغو هېوادونو له جملې څخه دی چې بحر ته لار نلري او همدغه بحر ته د لار نه درلودل زموږ د وروسته پاتې والي يو لوی عامل شميرل کيږي. همدا علت دی چې زموږ زياته سوداګريزه تکيه د پاکستان هېواد پورې تړلې چې پاکستان وخت نا وخت له دغې لارې څخه په افغانستان باندې د سياسي او اقتصادي فشار د آلي په توګه ګټه اخلي او نه

په نړۍ کې تقريباً ۴۳ هېوادونه په وچه کې راګير هېوادونه (بحر ته لار نلري) دی چې بدبختانه له دې جملې څخه يو هم زموږ ګران هېواد افغانستان دی چې د دې هېوادونو په اقتصادي وروسته پاتې والي کې لوي خنډ هم بحر (آزادو اوبو) ته لار نه لرل شميرل کيږي. ځکه د دې هېوادونو ټولې اقتصادي اړيکې يوازې له هغه هېوادونو پورې تړلې چې ګډه پوله ورسره ولري او هغه هېوادونه چې ګډه پوله ورسره ونلري سوداګري ورسره نشي کولی، نو ځکه له سوداګريز پلوه خپلې اړيکې نشي پراخولی دا هېوادونه مجبور دی چې د هغو هېوادونو پورې خپلې سوداګريزې اړيکې وټړي چې ګډه پوله ورسره ولري او هغه هېوادونو سره چې

بلکې د اقتصادي پلوه افغانستان له زياتو ستونزو سره مخ کوي که څه هم افغانستان د پاکستان هېواد سره دوه تړونونه لري چې يو يې اېټا (Afghan Transit Trade Agreement) چې په ۱۹۶۵ ميلادي کال کې د دواړو هېوادونو ترمنځ امضا شوی او بله يې اېټا (Afghanistan Pakistan Transit Trade Agreement) چې په جولایي ۲۰۱۰ کې د افغانستان د سوداګرۍ وزير، د پاکستان لمرې وزير سيد رضا يوسف گيلاني او د امريکا د بهرنیو چارو وزيری هیرلی کلنټن په منځګړتوب امضا شوی، خو پاکستان بيا هم وخت نا وخت له دغه تړونو څخه سرغړونی کوي او د افغاني سوداګرو پرمخ دا ترانزيتي لار تړی چې افغان سوداګر نه يوازې د سوداګريزو ستونزو سره مخ کيږي، بلکې په داخل د هېواد کې د توکو بېي هم پورته ځي چې هېوادوال مو له ګڼ شمير اقتصادي ستونزو سره لاس او ګريوان کيږي.

که چيرې افغانستان غواړي د پاکستان له دغه انحصار څخه ځان خلاص کړي نو بايد په داسې بديلو لارو باندې کار وکړي تر څو د پاکستان د احتياج څخه ځان خلاص کړي چې له نيکه مرغه د جوزا (غبرګولي) په دريمه ۱۳۹۵هـ ش چې د می د مياشتي د ۲۳ نيټي ۲۰۱۶ کال سره سمون خوري د ايران په پلازمینه تهران

کې د افغان ولسمشر ډاکټر محمد اشرف غني، د هند لمرې وزير نريندرا مودي او ايراني ولسمشر حسن روحاني تر منځ امضا شو چې په نږدې راتلونکي کې به افغانستان خپلې سوداګريزې راکړې ورکړې له دغه لاره پيل کړي چې پدې سره افغانستان د سوداګريز پلوه د پاکستان له انحصار څخه خلاص شو.

د چابهار بندر نه يوازې افغانستان ته زيات اقتصادي او سوداګريز ارزښت لري، بلکې (ايران، هندوستان، تاجکستان، ترکمنستان، قزاقستان، قرغيزستان او ازبکستان) هېوادونو ته هم د ډير اهميت درلودونکي دي.

د چابهار بندر موقعيت:

د چابهار بندر د ايران په بلوچستان ايالت کې موقعيت لري، د مساحت له پلوه يوه پراخه سيمه ده چې کابو ۱۴ زره هکتاره مساحت لري چې په شمال کې له منځني آسيا او افغانستان، ختيځ کې له پاکستان او سهيل کې د هند د سمندرګي سره تړلی دی په لويه پيمانه لويو بېړيو چلولو ځايونه، هوايي ډګر، منځني آسيا پوري د ريل پټلۍ د جوړېدو امکانات له ځانه سره لري. د منځني آسيا (افغانستان، تاجکستان، ترکمنستان، قزاقستان، قرغيزستان او ازبکستان) چې وچه کې راګير هېوادونه دي د بحر له لارې د سوداګري فرصت په لاس ورکوي.

د افغانستان لپاره د چابهار بندر اقتصادي ګټه:

- د چابهار بندر به فعاليدو سره افغانستان د سوداګرۍ يو نوی پړاو ته داخل شو.
- د چابهار بندر په فعاليدو سره به په هېواد کې نوی لوی لاری او ريل پټلی جوړی شي.
- د چابهار بندر په فعاليدو سره به افغانستان د هند سره خپلې سوداګريزې اړيکي نورې هم پراخه کړي.
- د چابهار بندر له برکته د افغانستان ستراتيژيک اهميت نور هم زيات شو.
- د چابهار بندر په فعاليدو سره به افغانستان د سيمي او نړۍ له ډيرو هېوادونو سره اړيکي پيدا کړي.
- د دې بندر په فعاليدو سره به افغانستان په سياسي او اقتصادي پلوه ډير پرمختګ وکړي.
- افغانستان به د صادراتو له پلوه زيات پرمختګ وکړي.
- د پاکستان د سوداګريز انحصار څخه به افغانستان خلاص شي.
- د چابهار بندر په فعاليدو سره به افغانستان د منځني آسيا د خوارلس هېوادونو سره ونښل شي.

همداراز د افغانستان حکومتي چارواکو ويلي چې د چابهار بندر له لارې د سوداګرو د هر کانټينر واردېدونکي مال لګښت به د اوسنيو بندرونو په پرتله له ۵۰۰- ۱۰۰۰ ډالره ارزانه وي. چابهار بندر

د بندرعباس او کراچي بندرونو په پرتله په ترتيب سره ۹۰ او ۷۰۰ کيلو متره د افغانستان مرکز ته نږدې دی او د افغانستان سوداګرو ته دا فرصت ورکوي چې خپل توکي د نورو بندرونو په پرتله ۲۰ په سلو ژر وارد او صادر کړي.

د چابهار بندر اهميت د ايران لپاره

اوسمهال ايران د سوداګرۍ له پلوه يو کمزوری هېواد شميرل کيږي او د بحر له لارې يوازې د بندر عباس له لارې خپلې سوداګريزې اړيکې پرمخ بيايي د چابهار بندر په فعاليدو سره به ايران په يو قوي سوداګريز مرکز (زون) بدل شي ايران تر اوسه د چابهار په بندر کې تقريباً ۳۴۰ ميليونه ډالر پانګونه ترسره کړي. ايران نور هېوادونه هم هڅوي، تر څو په دغه پروژه (بندر) کې پانګونه وکړي خصوصاً افغانستان، هندوستان او تاجکستان

د هندوستان لپاره د چابهار بندر اقتصادي اهميت

د افغانستان او ايران څخه وروسته هندوستان ته چابهار بندر زيات اقتصادي او سوداګريز اهميت درلودنکی دی. هند په دغه پروژه کې شاوخوا دوه سوه ميليونه ډالر لګوی پدې توګه به هند د چابهار بندر له لارې د افغانستان او منځنۍ آسيا هېوادونو سره ونېول شي او خپلو اقتصادي اړيکو ته به پراختيا ورکړي. د چابهار بندر کابو ۱۰۰ کيلو متره نږدې د پاکستان له

ګوادرن بندر سره پروت دی، چيرې چې چين غواړي تقريباً ۴۶ ميليارده ډالره پانګه اچونه وکړي. هندوستان په سيمه کې د چين او پاکستان لوی سياسي او اقتصادي رقيب دی، هند غواړي چې د چابهار بندر په فعاليدو سره د پاکستان د دغې پروژې اهميت راکم کړي. اوس مهال هند خپل سوداګري له سرې بحيرې، مديترانې له بحيرې او سويس کانال له لارې تر سره کوي چې دا لار ورته په ډير لوړ بيه او اوږده تماميږي چې د چابهار بندر په فعاليدو سره به دا تقريباً ۴۰ سلنه ارزانه او لنډه پری وځي.

د هند لپاره مهم سکتور د ګاز او تيلو دی ځکه چې هند د انرژۍ له کمبود سره مخ دی چې د دې بندر له لارې به هند وکولی شي چې د منځنۍ آسيا له هېوادونو څخه د انرژي منابع په ارزانه بيه ترلاسه کړي او هم به د انرژۍ د کمبود له ستونزې څخه خلاص شي.

د چابهار بندر ناوړه اغيزې د پاکستان پر اقتصاد

د چابهار بندر په فعاليدو سره به پاکستان خپل ستراتيژيک اقتصادي اهميت د افغانستان او منځنۍ آسيا هېوادونو په مقابل کې د لاسه ورکړې د چابهار بندر به نه يوازې د کراچي بندر اقتصادي ارزښت راکم کړي، بلکې د ګوادرن بندر چې چين غواړي پکې لويه پانګه اچونه وکړي، دغه

پانګه اچونه تقريباً ۴۶ ميليارده ډالرو ته رسيږي. بايد ووايو چې دا ټول د پاکستان د ناوړه کړنو پايله ده چې د سوداګرۍ په برخه کې يې د افغانستان، هندوستان او منځنۍ آسيا هېوادونو په حق کې ترسره کړي دی.

د پورته څرګندونو څخه دا پايله ترلاسه کيږي چې د چابهار بندر په فعاليدو سره به نه يوازې افغانستان، بلکې هندوستان، ايران او د منځنۍ آسيا هېوادونه په سوداګريز او اقتصادي برخه کې يو له بل سره نږدې اړيکې پيدا کړي. افغانستان به د سوداګرۍ په برخه کې د پاکستان د انحصار څخه خلاص شي، له هند سره به د سوداګرۍ يو نوی پړاو پيل کړي، هېوادوالو ته مو د کار زمينه برابره شي د بيکارۍ کچه به کمه شي، لوی لارې به په اساسي ډول ورغول شي هېواد به مو د ريل د پټلۍ پواسطه وتړل شي او همدارنګه به مو هېواد په سياسي او اقتصادي ډګر کې هم ستراتيژيک اهميت پيدا کړي او په پايله کې به افغانستان په سيمه کې يو پرمختللی هېواد اوسي. □

پول پلاستیکی بدیل بهتری پول کاغذی



عبدالله مسعود

یکی از مسئولیت های بانک مرکزی را چاپ، نشر و کنترل پول تشکیل می دهد. از آنجا که امنیت پول با نظام اقتصادی یک کشور رابطه مستقیم دارد، آسیب پذیری پول از لحاظ کیفیت و ویژه گی های امنیتی زمینه سوء استفاده را برای فرصت طلبان و مخربان فراهم می سازد تا به سادگی بتوانند با جعل پول اعتماد عموم بر پول ملی را خدشه دار ساخته و اقتصاد کشور را خساره مند سازند. جعل پول تنها در کشورهای عقب مانده خلاصه نمیشود، بلکه چالش بزرگ فرا روی کشور های پیشرفته نیز میباشد. ازینروست که بانک های مرکزی با

استفاده از تکنالوژی جدید، ویژه گی های پیچیده امنیتی و با متقبل شدن هزینه های زیاد سعی نموده اند تا کیفیت و مصونیت آنرا بالا برده، دوام آنرا بیشتر و جلو جعل آنرا بگیرند. باوجود این همه، خلاءهای امنیتی پول کاغذی سبب شده تا طماعان ثروت و تخریبکاران با جعل پول هر از گاهی مساعی بانک های مرکزی را به چالش بکشند.

آسیب پذیری و نقایص پول کاغذی سبب شد تا بدیل بهتر آن جستجو گردد که پس از تکاپو و پژوهش دو دهه پول پلاستیکی اختراع گردید. پول پلاستیکی با داشتن ویژه گی های منحصر بفرد، بدیل بهتر و تا

حد زیاد جوابگوی نیازمندی های بود که مسئولان بانک های مرکزی در انتظارش بودند. موفقیت این تجربه و رضایت

کشور ها در استفاده از پول پلاستیکی سبب شد تا بیشتر از ۲۵ کشور جهان از پول پلاستیکی استفاده کنند و تعداد شان بشکل روز افزون افزایش یابد و قرار است کشور های هندوستان و انگلستان نیز در سال روان میلادی به جمع کشور های استفاده کننده پول پلاستیکی بپیوندند.

درین نوشته سعی شده است تا با ذکر حقایق و تجربه موفق کشور ها، دلایل برتری پول پلاستیکی نسبت به پول کاغذی توضیح گردد تا باشد ازین نوع پول در کشور عزیز ما افغانستان نیز استفاده صورت گیرد.

چگونگی اختراع پول پلاستیکی

بانک مرکزی استرالیا پس از فراخوان ملی نامگذاری پول ملی در اپریل ۱۹۶۶ تصمیم گرفت تا پول پوند را از جریان خارج و پول جدید دالر استرالیایی را به جریان اندازد. دالر استرالیایی با وجود برخوردار بودن از طراحی های عالی و ویژه گی های امنیتی بزودی مورد دستبرد جعلکاران قرار گرفت. پس از یک سال، دسته ای از باشندگان حومه شهر ملبورن مجهز با وسایل ساده دفتر و عطش بدست آوردن ثروت توانستند پول های جعلی چاپ کنند که تقریباً ارزش امروزی آن ده میلیون دالر استرالیایی میشود. طراحان اصلی جعلکاری دو شخصی بودند که

سابقه جرمی نداشتند. اولی بنام "فرانسیس پیپوردث" طراح چاپخانه و دومی بنام "جیفری متن" بود و در نزدیکی همان چاپخانه ایکه فرانسیس کار میکرد، دوکانداری میکرد و آنها گاه گاهی هنگام صرف غذا در هتل با یکدیگر هم صحبت میشدند. در جنوری ۱۹۶۶ بود که هر دو در جستجوی کوتاه ترین راهی شدند تا تقدیر شانرا دگرگون ساخته و صاحب ثروت شوند. دقیقاً چند هفته بعد پول جدید استرالیا بنام دالر استرالیایی به جریان افتاد. چون فرانسیس کارمند چاپخانه بود، چاپ پول جدید را فرصت مناسب برای جعل آن پنداشت. پس از تصمیم در مورد چاپ پول جعلی آنها اشخاصی دیگری را نیز با خود همراه کردند که عبارتند از "دیل کود"، "رون آدام عکاس ماهر" و "برت کدد" که تمویل را بعهده گرفت. آنها نوعیه ۱۰ دلری را آسانترین هدف برای جعل یافتند و توانستند که سه بسته مختلف از نوعیه ۱۰ دلری بچاپ برسانند که برای چندین سال در جریان بود. بعد ها خبر جعل پول در میان مردم شایع گردید و اعتماد مردم بر پول جدید را متأثر ساخت تا جائیکه اتحادیه مشهور انجینری بنام Amalgamated Engineering Union از گرفتن آن در داد و ستد

هایش ابا میورزید. بانک مرکزی استرالیا دست بکار شده و جهت شناخت و تسلیم دهی پول های جعلی هدايات لازم صادر نمود. اگر چه جعلکاران در ابتدا توانستند با جعل پول و به دوران انداختن آن موفقیت های بدست آورند، اما بانک مرکزی استرالیا توانست به سراغ جعلکاران رفته آنها را متلاشی کند.

مسئولان بانک مرکزی استرالیا با وجود از میان برداشتن دسته جعلکاران آرام نشست و رئیس وقت آن بنام نگت کومبز جهت جلوگیری از تقلب و حفظ پول ملی به ساینس دانان متوسل شده و از آنها خواستار همکاری در اختراع پولی گردید که مثل پول کاغذی به آسانی قابل جعل نباشد. وی جهت این امر با مؤسسه تحقیقاتی کشور های مشترک المنافع CSIRO وارد مذاکره شد تا مؤسسه مذکور پژوهشی را جهت دریافت مصون ترین پول جهان انجام دهد. درین پروژه تیمی متشکل از متخصصان کیمیا و فزیک ساخته شد که معلومات اساسی در مورد پول و دیزاین آن به ایشان تشریح شد و به ایشان مسئولیت سپرده شد تا با استفاده از روش های علمی بتوانند مشکل جعل پول را حل کنند و پروژه اختراع پول جدید پیشرفته که غیر قابل جعل باشد بنام "پروژه بانک" نامیده شد.

سالیان اول پروژه بانک میگذشت که یکی از افراد دخیل در "پروژه بانک" بنام سلومون با بازدید کننده ای از جاپان ملاقات کرد و بازدید کننده هنگام ملاقات کارت شخصی اش را داد که بر روی پلاستیک چاپ شده بود، با دیدن آن آقای سلومون الهام گرفت و به ذهنش استفاده از پلاستیک در چاپ پول خطور کرد.

در سال ۱۹۷۲ بانک مرکزی استرالیا و مؤسسه تحقیقاتی کشور های مشترک المنافع توافق کردند تا پروژه ای انکشاف بانکوت های پولیمیر را آغاز کنند که دارای ویژه گی های متغیر قابل دید باشد. پس از بیست سال پژوهش و تکاپو بالاخره بانکوت پلاستیکی ساخته شده و پولیمیر را بدیل بهتر پول کاغذی یافتند که ویژه گی هایش نیازمندیهای مورد نظر را برآورده ساخته، مسئولان را در تحقق اهداف شان به نیل میرساند، اما سوال اینجاست که پول پلاستیکی دارای چه ویژه گی های بود که بدیل بهتر پول کاغذی پنداشته شد؟

ویژه گی های پول پلاستیکی

پول پلاستیکی از موادی بنام پروپلین ساخته میشود و سه نوع است که عبارت از Guardian، Duranote و Luminus میباشد. ۹۹ درصد پول

پلاستیکی جهان از نوع گاردین (Guardian) است و از سال ۱۹۸۸ تا ۲۳ دسمبر ۲۰۱۵ بیشتر از ۴۵ میلیارد بانکوت پلاستیکی نوع گاردین چاپ شده است و بیشتر از ۴۰ میلیارد آن در گردش بوده است. پول پلاستیکی دارای ویژه گی های منحصر به فرد است که بشکل فشرده در ذیل بیان میگردد.

۱. دوام بیشتر هزینه کمتر: ظاهراً

چاپ پول پلاستیکی در ابتدا هزینه بالاتر نسبت به پول کاغذی دارد، اما دوام ۳-۵ برابر پول پلاستیکی نسبت به پول کاغذی هزینه آنرا در فرجام کاهش میدهد.

۲. نفوذ ناپذیری: پول پلاستیکی

برخلاف پول کاغذی نفوذ ناپذیر است و بدلیل داشتن این ویژه گی در مقابل رطوبت و آب نسبت به پول کاغذی مقاومت بالاتر دارد و کمتر کثیف میشود، حتی هنگام شستن لباس در ماشین لباس شویی خطری متوجه آن نمیشود.

۳. عاری از فایبر: پول پلاستیکی

بدلیل عاری بودن از فایبر مقاومت بیشتر نسبت به پول کاغذی در مقابل تاب خوردن و قات شدن دارد، به همین لحاظ بزودی دچار

فرسایش نمیشود.

۴. دریچه شفاف: پول پلاستیکی

دارای دریچه شفاف میباشد که جعل آنرا خیلی دشوار و پرهزینه میکند.

۵. رنگ های متغیر قابل دید: پول

پلاستیکی دارای ویژه گی خاص و داشتن رنگ های متغیر میباشد که تنها قابل مشاهده است و نمیتوان آنرا با پرنتر و سکنر جعل کرد.

۶. مقاومت بیشتر: پول پلاستیکی

بدلیل داشتن لایه محافظ در مقایسه با پول کاغذی مقاومت بیشتر در مقابل پاره شدن دارد، ازینرو آسیب پذیری آن کمتر و دوام آن بیشتر میباشد.

۷. کاربرد دوباره: پول پلاستیکی

قابل تجدید نیست، اما قابل بازیافت (Recyclable) میباشد که پس از خارج شدن از چلند میتوان از آن گلدان ها و مواد پلاستیکی ساخت، در حالیکه حریق پول کاغذی باعث آلودگی هوا و تعفن زننده در ساحات نزدیک میشود.

فهرست کشور هائیکه از پول پلاستیکی نوع گاردین استفاده میکنند در جدول ذیل نشان داده شده است

شماره	کشور	تاریخ کاربرد	انواعیه	شماره	کشور	تاریخ کاربرد	نوعیه ها
1	استرالیا	1988	5, 10, 20, 50, 100	13	نایجریا	2007	5, 10, 20, 50
2	پاپو گینای جدید	1991	2, 5, 10, 20, 50, 100	14	اسرائیل	2008	20
3	سنگاپور	1991	2, 5, 10	15	نیکاراگوا	2009	10, 20, 50, 100, 200
4	برونای	1996	1, 5, 10, 20, 50, 100, 500, 1000, 10000	16	پاراگوای	2009	2000, 5000
5	مالیزیا	1998	1, 5	17	جمهوری دومینیکا	2010	20
6	نیوزیلند	1999	5, 10, 20, 50, 100	18	هندورس	2010	20
7	رومانیا	1999	1, 5, 10, 20, 50, 100, 200, 500	19	وانواتا	2010	200, 1000, 2000, 10000
8	ویتنام	2001	10000, 20000, 50000, 100000, 200000, 500000	20	کانادا	2011	5, 10, 20, 50, 100
9	مکسیکو	2002	20, 50	21	کوستاریکا	2011	1000
10	چیلی	2004	1000, 2000, 5000	22	موزمبیق	2011	20, 50, 100
11	گواتمالا	2007	1, 5	23	موریشوس	2013	25, 50
12	هنگانگ	2007	10	24	موریتانیا	2014	1000

تجربه کشور ها از استفاده پول پلاستیکی:

کشور های مختلف جهان میزان مختلف جعل پول ملی خود را تجربه کرده و میکنند که موجب نگرانی عمیق مسئولان بوده و همیشه در تلاش راه حل آن بوده

اند. جعل پول در کشورهای عقب مانده و در حال انکشاف خلاصه نمیشود، بلکه درد سر بزرگ برای کشورهای پیشرفته نیز میباشد.

کانادا در اوایل دهه دو هزار میلادی با موج عظیم جعل پول مواجه بود که در

سال ۲۰۰۴ به اوجش رسید، همچنان انگلستان در سال ۲۰۱۲ میلادی مجموعاً ۷۲۰ هزار بانکوت جعلی را از دوران خارج کرد.

نواقص و مشکلات پول کاغذی سبب شد تا کشور ها از آن رویگردان شده و

بشکل تدریجی به پول پلاستیکی رو بیاورند. دست آورد مهم کشور هائیکه از پول پلاستیکی استفاده کرده اند، این بوده است که میزان فرسایش و جعل پول شان بمراتب کاهش یافته است. چنانچه در ویتنام میزان جعل تا ۸۰ درصد کاهش یافت و در نتیجه استفاده از پول پلاستیکی استرالیا در دهه اول استفاده از آن مبلغ ۷۰ میلیون دالر استرالیایی صرفه جویی کرد.

پول پلاستیکی در افغانستان

نابسامانی چند دهه گذشته که زیان های بیشماری را بر پیکر اقتصاد کشور وارد کرده بود، سیستم پرداخت نیز شدیداً از

کافی شهروندان در حفظ و نگهداری پول افغانی سبب شده است تا پول ملی قبل از وقت معین فرسوده شود. فرسایش پول، شک و تردید را بر اصل بودن پول بمیان می آورد و داد و ستد ها را متأثر و گُند می سازد. د افغانستان بانک منیث بانک مرکزی افغانستان سالانه بطور اوسط حدود ۳.۶ میلیارد افغانی از نوعیه های مختلف را حریق کرده است. روند حریق پول های مندرس بصورت عموم سیر صعودی دارد که جمع آوری پول های مندرس، امحا و جایگزینی آن با پول جدید بدون شک هزینه د افغانستان بانک را در این زمینه بلند میبرد.

منابع

www.innoviasecurity.com

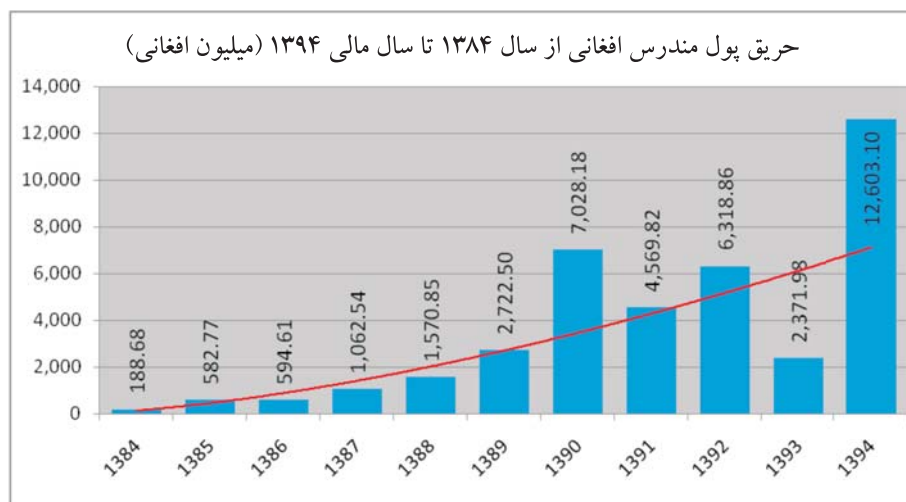
www.guardian.com

www.bde.es/bde/en/

www.gizmodo.com.au

www.bankofengland.com

www.economis.com



منبع: نشر و مراقبت - د افغانستان بانک

آن متأثر شده بود که در نتیجه آن اکنون نیز بیشتر داد و ستد ها نقده صورت میگیرد. از سوی دیگر فرهنگ عدم توجه بجا خواهد بود تا د افغانستان بانک پس از بررسی همه جانبه پیرامون امکانات استفاده از پول پلاستیکی در کشور، اقدامات

د مالي ثبات په تأمین کې د بانکي پلټنې او نظارت کې



مالي ثبات د یو هېواد په مالي سیستم کې او په تولید ډول د یو هېواد په اقتصادي پرمختیا کې ډیر مهم رول لوبوي. د خطر خپرنه او اداره کول په بانکي سکتور کې د دې لپاره ترسره کېږي ترڅو مالي ثبات رامنځ ته شي، په عمومي ډول په ټول بانکي سیستم کې د ګواښ (خطر) د اداره کولو لپاره نوي میتودونو او طریقو رامنځته کول لازمي دي. مالي بحرانونه د ګواښ (خطر) د اغیزمن مدیریت کولو لپاره د یو لړ حدودو ټاکلوته اشاره کوي، په دې اړه د څارنې چارواکو یو لړ میتودونه او

تخنیکونه رامنځته کړل ترڅو د خطر د پېښېدونکو عواملو څخه څارنه وکړي. په اوسنیو شرایطو کې چې د بانکي سیستم د ثبات د لوړتیا او په سیستماتیک ډول د خطر مخه ونیسي، وړاندیز کېږي ترڅو د بازل ۲ (Basel 2) تړون ته کتنه وکړي. دا چې د شته مصلحتي مقرري پېژندلو لپاره په بازل ۳ (Basel 3) کې د شاملو مقررو کتنه هم اړینه بولي. دا نوی تړون د مالي او بانکي سکتور په ښه ډول څرګندونه کوي، خطرونه په ښه ډول راپېژني او ښه تنظیم کوونکي برابرېږي.

پېژندنه

په دی ورستیو کې د بانکدارۍ د ګواښونو (خطرونو) د پېچلتیا او تنوع له کبله د بانکونو ترمنځ سیالي شدت لوړوالی خواته میلان درلود چې دا پېچلتیا او تنوع په نړیوالو مالي بازارونو کې د ډیروالې او همدارنګه د مالي محصولاتو او خدمتونو د شمیر د زیاتوالي او ودې له امله رامنځته شوی دی.

کوم بدلونونه چې په د ورستیو کلونو کې په مالي او بانکي سکتور کې تر سترګو کېږي، دا بدلونونه په بانکي ادارو کې د

خطر له پلوه هم د بدلونونو لامل شوي دي.

د پام وړ ده چې یو احتیاطي اصل په بانکي سیستم کې تطبیق کول یوه ځانګړې دنده ده، په بانکونو باندې څارنه یې یو بل ډول دی.

د بانکي احتیاطي څارنه هغه څه دي چې د یو هېواد د بانکي څارنې د چارواکو په وسیله په بانکي سیستم باندې تطبیق کيږي. دا سیستم د څارنیز واک په درلودلو سره د بنسټیزې بانکدارۍ، او په هوبناریا سره د بانکي پالیسیو او بانکي کړنو د پلي کولو او همدارنګه د د اعتبار او بریا څخه جوړه سیستم دی.

د بانکي څارنې د کړنلارو شتون د څارنې د ظرفیت پیاوړتیا د د افغانستان بانک له سترو اندیښنو استازیتوب کوي، د بانکي سکتور د ثبات، اعتبار او د بانک د توان او اغیزمن مالي منځګر ډاډ زیاتوالی د بانکي سیستم یوه لویه ستونزه ده. د احتیاطي او مسلکي څارنې په وسیله د بانکونو د غوښتن لیک او د شته مقررو په رڼا کې د بانکونو او نورو مالي ادارو د پورونو حسابونه څارل او ډاډ تر لاسه کول دي.

احتیاطي څارنه د مرکزي بانک له خوا باید په مختلفو فورمونو او مهالونو کې د

شته پور ورکونکو ادارو د نښه کولو لپاره ترسره شي چې اصول یې عبارت دي له:

- د څارنې له خوا د احتیاطي اصولو د تنظیمولو صورت کې څارنه
- د یو نوی کړنې یا فعالیت د تصویب یا کتنې لپاره څارنه
- د پور ورکونکو ادارو یا بانکونو د یوځای کیدل او ویش په صورت کې څارنه
- په دایمي ډول احتیاطي او مسلکي څارنه
- د قضایي صلاحیت له نظره څارنه او څیړنه
- د سوداګریز غوښتن لیک له چوکاټ څخه د سرغړونې په خاطر څیړنه
- د پور ورکونکو ادارو یا بانکونو د افلاس څخه د مخنیوي پخاطر څارنه او پلټنه
- د بهرنیو ادارو له خوا د پور ورکونکو ادارو د فعالیتونو په تړاو د راپور احتیاطي څارنې پخاطر
- ګواښ (خطر) په نظر کې نیولو سره څارنه دا د بانکدارۍ سیستم لپاره یوه لازمه څارنه شمېرل کيږي، نو د ګواښ (خطر) د اندازه کولو او څارنې لپاره باید نړیوالو غوره کړنلارو سره په مطابقت

کې او د دې پروسې باندې ځانګړي ټینګار ته ضرورت دی.

اوس مهال، احتیاطي څارنې او نظارت موخه په ځانګړې توګه، د پورونو ادارو د ګواښ (خطر) ښودنه او تحلیل، میتودونه، ستراتیژي او د اړونده پالیسیو وړاندې کول دي، تر څو یو ښه مدیریت د خطر په وړاندې رامنځته شي.

د احتیاطي څارنې یا پلټنې مقصد او ګټې

د بانکدارۍ احتیاطي په عمومي ډول په لاندې دوه بڼو تر سره کيږي:

- کورنۍ پلټنه (داخلي څارنه)
- بهرنۍ پلټنه (خارجي څارنه)

کورنۍ پلټنه (داخلي څارنه):

د دې څارنې عمده موخه دا ده چې هغه پور ورکونکي ادارې راوپيژني کومي چې له افلاس سره مخ کيږي چې دا د یوې ساري ناروغۍ په شکل مالي ثبات او د بانکدارۍ ټول سیستم تر خپل ناوړه اغیز لاندې راولي. هغه ټکي چې په پراخه توګه د بانکونو د ګټې د وسیلې استازیتوب کوي د یو عاجلې یا لنډې پلټنې له لارې په نښه کولای شو.

د داخلي څارنې فعالیتونه د لاندې دوه مهمو موخو د پلټنو لپاره ترسره کيږي:

- د پور ورکونکو ادارو یا بانکونو د راپور د سموالي تصدیق کول

»

• ګواښ (خطر) ته په لیدو سره، د کاروبار د ستراتیژیو پلټنه او سمون دا ډول څارنه او آزموینه د لاندې موخو پخاطر ترسره کیږي: د شتمنیو څرنګوالی، ګټورتوب، د خپلې شتمنۍ د جوړښت د خطر سره مطابقت ورکول، د خطر کچه ښودل او همدارنګه د شتمنیو او پوړونو ښه مدیریت کول او کیفیت ښودل څرګندونه کوي.

بهرنۍ پلټنه (خارجي څارنه):

دغه څارنه په د موخه ترسره کیږي تر څو د پور ورکونکي ادارې اوسنی حالت ته په کتو سره د دوه پلټنو ترمنځ واټن په نظر کې ونیسي او همدارنګه باید ادارې د توان سره سم لږ تر لږه د بانکدارۍ اصولو د اړتیاوو په موخه ترڅار لاندې ونیسي.

په عمومي ډول بهرنې څارنه د لاندې درو موخو لپاره ترسره کیږي:

• د بانکونو لپاره د ګواښ په اړه هغه معلومات چې د کورنۍ څارنې ټیم په واسطه لاسته راغلی د هغوی تنظیم او کنټرول کول

• بانکي سکتور ته د زیان ورکوونکو ساحو تحلیل او تر څارنې لاندې نیول

• د داخلي څارو کو لخوا په ګوته شویو ګواښونو ته په وخت تدابیر نیول او

کنټرول

دا ډول څارنه د مخکې له وخته د خبر ادارې میکانیزم په توګه عمل کوي د لاندې ټکو په نظر کې نیولو سره:

• ترهغې کچې د احتیاطي مقرراتو او سپارښتنو کارول او تطبیق کول کوم چې د نني څارنې ټیم له خوا ورته تعیین شوی وو

• د پور ورکونکو ادارو یا بانکونو د هر ډول منفي تګ لارې موندل یا کشف کول

بانکي نظارت ګټې په دواړو ملی او نړیوال اړخونو کې رول لري، بانکي سیستم په ملی اقتصاد کې د سرچینو په تخصیص کې مهم رول لري او همدارنګه په نړیوالی متقابلې اقتصادي ودې کې هم ځانګړی رول لوبوي. د داسې بانکونو برابرول اوساتل کوم چې د مصلحتي بانکي څارنې د معیارونو په رڼا کې جوړ شوي وي د یو هېواد د اقتصادي برخو د اقتصادي مالي سرچینو د اداره کولو سره مرسته کوي او په اغیزناکه توګه یوې سالمې اقتصادي ودې لپاره زمینه برابره کوي.

تر ټولو مهم وسایل چې د څارنې او ارزونې له خوا د بانکي سیستم د ثبات او پابښت او د څارنې د پروسې د چارواکو

له خوا کارول شوې دي:

- د بانک درجه بندۍ سیستم
- د مخکني خبرداري سیستم
- د بانک د قوت آزموینه
- د سپارښتنو د بیمې سیستم

پایله

په ټولیز ډول د احتیاطي څارنې او مالي ثبات ترمنځ ډیرې نږدې اړیکې شتون لري او یو له بله سره تړاو لري. که د بانکي نظارت موخه دا دی چې په ځواک د احتیاطي بانکي مقرراتو اطاعت تایید کړي او د پور ادارو له خطر سره د مخ څارنه، او د دې ترڅنګ په واقعي او ټولیز ډول د ټول مالي سیستم سره مو آشنا کوي او په ښه ډول یې پیژني. مالي ثبات د مالي مقرراتو او د احتیاطي کاروبار د اغیزمن فعالیت شتون په غاړه لري. د مالي ثبات تحلیل ټول هغه ګواښونه چې یو ښه مالي سیستم او هغه څه چې د اقتصاد د دې دریو مهمو او ځانګړو برخو (ادارو، بازار، زیربناوې) د ګډوډولو لامل ګرځي زیاته پاملرنه او تمرکز کوي. □

عبدالله فضلی

د مالي چارو د څارنې آمریت کارکوونکی



ماهانمۀ بانک نه ساله شد

دور دوم فعالیت ماهنامه بانک در سرطان ۱۳۸۶ آغاز شد. ماهنامه بانک از زمان آغاز مجدد تا اکنون به تعداد ۱۰۷ شماره بچاپ رسیده که حاوی گزارشات محافل رسمی د افغانستان بانک، مقالات بانکی و اقتصادی کشور و جهان و سایر موضوعات اقتصادی می باشد. طوریکه میدانیم بعد از سال ۱۳۸۱ زمینه و فرصت بازسازی و نوسازی در سایر سکتورهای کشور فراهم گردید و افغانستان توانست در سایر بخش ها دستاورد های فراوانی را نصیب خود کند. د افغانستان بانک و نظام بانکی کشور نیز از این امر مستثنی نبوده و در پی تصویب قانون د افغانستان بانک و قانون بانکداری صفحه جدیدی را گشود و دستاوردهای خوبی را یکی پی دیگر

تجربه نمودند که میتوان از ریفورم پولی، اصلاحات اداری، ایجاد قوانین و مقرردهای بانکی در پرتو قانون د افغانستان بانک و قانون بانکداری، تأسیس و فعالیت بانک های خصوصی و مُدرن، ایجاد سهولت های بانکی در سایر نقاط کشور و ... یادآور شد که این پروسه جهت ایجاد سهولت های بانکی برای مردم عزیز ما ادامه دارد. در کنار این دستاورد ها و با در نظرداشت اصل چهارم ارزش های محوری د افغانستان بانک که شفافیت و حسابدهی می باشد، هیئت رهبری د افغانستان بانک آغاز به کار نشریه ای را تحت عنوان ماهنامه بانک لازم دانسته تا از اینطریق دستاوردهای د افغانستان بانک و چگونگی عملکرد نظام بانکی کشور را

به آگاهی عامه، جامعه اکادمیک، محصلین، رسانه ها، مردم و سایر علاقمندان بخش اقتصاد برساند. ماهنامه بانک که در شماره ۶۵۸ آمریت ثبت و صدور جواز نامه های ریاست عمومی نشرات وزارت محترم اطلاعات و فرهنگ جمهوری اسلامی افغانستان راجستر گردیده است، در تصریح و تشریح دستاوردهای د افغانستان بانک، نظام بانکی و دستاوردهای اقتصادی جمهوری اسلامی افغانستان همواره سعی نموده است و کوشش بخرج داده تا گزارشات محافل رسمی د افغانستان بانک را تحت پوشش قرار داده و مقالات و پژوهش های گوناگون اقتصادی را نشر نماید که برای علاقمندان رشته اقتصاد آموزنده و ممد واقع گردد.

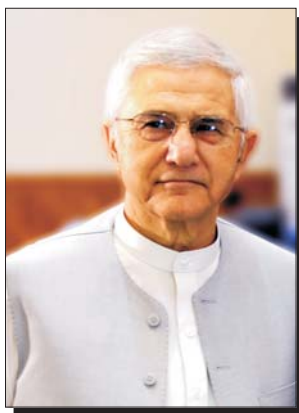
»

این مجله اقتصادی تحت نظر هیئت تحریر محترمان هر یک ایمل هاشور آمر عمومی اسناد و ارتباط، رحمت الله حیدری معاون آمریت عمومی سیاست پولی، داکتر ولیزار جهانتاب مشاور بخش بانکداری اسلامی آمریت عمومی نظارت امور مالی به چاپ می رسد. سردیر مجله محترم شفیق الله بارز معاون نشرات و ارتباطات آمریت عمومی اسناد و ارتباط می باشد، محترم یما عقیف مدیر نشرات آمریت عمومی اسناد و ارتباط مدیر مسئول مجله بوده و مسئولیت تهیه و جمعآوری مطالب، گزارشات و مقالات اقتصادی را هر یک محترم عبداللطیف بایانی و محترم عبدالحفیظ شاهین بدوش دارند. امور دیزاین را محترم خالد احمد فیضی و عکاسی آنرا محترم زیرک ملیا به پیش می برد. مسئولیت توزیع بدوش محترم تمیم احمد صمیمی است. در قسمت ترجمه مضامین و مقالات از انگلیسی به زبان های پشتو و دری هر یک محترم عین الله عیان، محترم مسعود ودان، محترم اسد الله شریفی و محترم سید نور حسین میرزاد همکاری می نمایند.

به منظور سالگرد مجله بانک جلالتماب محترم عبدالباری جهانی وزیر اطلاعات و فرهنگ جمهوری اسلامی افغانستان و محترمه ناجیه انوری رئیس مطبوعات و

آگاهی عامه ریاست اداره امور ریاست جمهوری اسلامی افغانستان پیام های تبریکی خود را به مدیریت نشرات آمریت عمومی اسناد و ارتباط ارسال داشته اند که از آنها جهان سپاس نموده و پیام های شان را برای علاقمندان و دوست داران ماهنامه بانک به نشر می سپاریم:

د افغانستان بانک مجلې د نهم خپرنیز کال بشپړېدو په مناسبت، د اطلاعاتو او فرهنگ د وزیر ښاغلي عبدالباري جهاني پيغام:



په تېره نږدې یوه نیمه لسيزه کې د افغانستان د بېلابېلو اړخونو د

خورا چټک پرمختګ شاهد دی. د اولسواکۍ د اصل سره سم د فکر او بیان آزادۍ ته هم پوره زمینه سازي شوې ده او په دې برخه کې د رسنیزو هلوځلو، ګڼو رسنیو منځ ته راتګ او د معیار لوړولو تلاش، مونږ مهمي لاسته راوړني ګټلای شو. په افغانستان کې دا وخت ۲۰۵۶ رسنۍ فعالیت کوي چې له دې جملې ۸۹۸ یې چاپي خپروني دي او د نړیوالو سروېګانو له مخې افغانستان دا مهال د بیان د آزادۍ له اړخه تر ګاونډیو

او آن د سیمې تر هېوادونو وړاندې دی. د افغانستان بانک مجله «بانک» زموږ د چاپي رسنیو د یوې مهمې برخې لپاره ارزښتمنه حکومتي رسنۍ ده. مونږ چې د متوازن پرمختګ فکر لرو نو د نورو اړونو ترڅنګ مو اقتصادي اړخ هم د پام وړ حتی د ډېر پام وړ کار ته اړتیا لري. په دغه برخه کې عامه پوهاوی، د حکومتي چارو راپوررسونه او پر اقتصادي اړخ تحلیلي تمرکز لکه څنګه چې اړتیا ده له نېکه مرغه په بانک مجله کې هماغسې په پام کې نیول شوی دی.

د بانک مجلې منځپانګه او د چاپ بهیر چې دا دی نهم کال بشپړوي، په ستاینه ارزې. د هېواد د یوې خورا مهمې برخې د خپرونو لپاره د دغې ارزښتمنې رسنۍ د لا پیاوړتیا او ډېر عمر په هیله، خپلو ګرانو هېوادوالو ته د دغې مجلې د نهمې کلزې مبارکې وړاندې کوم.

پیام محترمه ناجیه انوری رئیس مطبوعات

و آگاهی عامه ریاست محترم اداره امور ریاست جمهوری اسلامی افغانستان:



در نخست جا دارد که نهمین سالگرد انتشار "مجله بانک" را خدمت مسئولین

محترم د افغانستان بانک و مخاطبین آن تبریک و تهنیت عرض نمایم. بدون شک، مجله بانک یکی از تخصصی ترین نشرات چاپی در زمینه اشاعه معلومات موثق اقتصادی می باشد. در بسیاری از مواقع معلومات تخصصی ارائه شده در این نشریه چاپی می تواند به حیث یک منبع با اعتبار برای برخی از تحقیقات اقتصادی در کشور استفاده گردد. من به عنوان یکی از مخاطبین پروپاقرص این مجله وزین، تمام شماره های آن را به شکل الکترونیک از وبسایت دافغانستان بانک دریافت نموده و از معلومات ارائه شده در این مجله تخصصی به شکل موثر و پیوسته در امور کاری خود و ریاست مربوطه ام استفاده به عمل می آورم. مسئولین نشراتی د افغانستان بانک به خوبی توانسته اند تا از طریق این نشریه چاپی، علاوه بر ارائه معلومات موثق و با اعتبار در باره شاخص های اقتصادی کشور، مسئولیت ها و وظایف د افغانستان بانک و سیاست های پولی دولت را مرتباً با مردم در میان بگذارند. این رویکرد فعالانه برای روشن ساختن اذهان عامه در مورد شاخص های اقتصادی کشور، سیاست های پولی و مالی، اوضاع اقتصادی منطقه و جهان و همچنین واکاوی چالش ها و فرصت های موجود در اقتصاد کشور قابل تقدیر است.

امیدوارم تا مسئولین این نشریه وزین به مانند گذشته، مسئولیت خطیر خود را برای ارائه اطلاعات نامحدود به مردم به درستی انجام داده؛ و بتوانند یک الگوی معیاری را برای دیگر واحدهای نشراتی دولت ارائه بدارند.

در کنار نشر پیام های تبریکی به منظور سالگرد مجله بانک، جا دارد که بعد از ختم نهمین سال فعالیت ماهنامه بانک از همکاران قلمی و دوستانی که در کنار مسئولیت های اصلی خود با مقالات و مضامین پرمحتوا و مفید اقتصادی این ماهنامه را از شماره ۹۷ الی ۱۰۸ همکاری و یاری نموده اند و در غنای بیشتر این مجله سهم فعال داشته اند، ابراز سپاس و قدردانی نموده و نام های شان را تذکر دهیم.

محترم تاج محمد تمکین اقتصاددان زون شرق د افغانستان بانک، محترم محبوب الله شریفی مسئول خطرات آمریت عملیات بازار، محترم غلام حسن زاهدی مدیر تدریسی پوهنځی ساینس پوهنتون کابل، محترم عابدالله بیدار ادیتور داخلی اداره ناظر گل، محترم حبیب الله بهنورد، محترم امان الله ورین، محترم محمد امان حیدری، محترم آرزو کبیری افغان، محترم مهرزاد حیدریان و محترم عبدالله فضلی کارمندان نظارت امور مالی د افغانستان بانک، محترم سرمحقق

عبدالحکیم رامیار عضو اکادمی علوم افغانستان، محترم حبیب الله ذکی و محترم محمد نسیم عظیمی مدیران بخش هایی از آمریت خطرات مالی، محترم محمد کاظم سروری مدیر ارتباطات آمریت عمومی اسناد و ارتباط، محترم احمد ضیاء رفیقی تیم لیدر آمریت تادیات، محترم احمد میلاد زاهد معاون آمریت تکنالوژی معلوماتی، محترم عبدالفرید دلاوری، محترم غلام مصطفی جبارخیل کارمند عملیات بانکی، محترم الحاج محمد نعیم سعیدی مدیر نمایندگی دبانک نیمروز، محترمه زرلشت کارمند معینیت گمرکات و عواید وزارت محترم مالیه و محترم مطیع الله طاهری محصل پوهنتون پیشگام از جمله همکاران قلمی ماهنامه بانک اند که این نشریه را بگونه مستقیم همکاری نموده اند.

در پایان، مدیریت نشرات آمریت عمومی اسناد و ارتباط از هیئت محترم تحریر ماهنامه بانک که در کنار وظایف اصلی و خطیر شان در بهبود این نشریه سهم گرفته اند، همکاران محترم قلمی چه در داخل و خارج از بانک، آمریت محترم مالی محاسبه و آمریت محترم تدارکات که در فراهم آوری سایر نیازمندی ها و تسهیلات در هر قدم این بخش را همکاری نموده اند، ابراز سپاس و قدردانی می نماید. □

مرکز تحلیل معاملات و راپور های مالی افغانستان برنامه های آموزشی و عملی را به کارمندان مدیریت محترم گمرک میادین هوایی بین المللی هرات و کندهار راه اندازی نمود

مرکز تحلیل معاملات و راپور های مالی افغانستان دو برنامه گسترده آموزشی را برای کارمندان ذیربط ریاست گمرکات سرحدی میدان های هوایی هرات و کندهار بین تاریخ های ۱۰ الی ۲۷ حمل سال ۱۳۹۵ تحت عنوان «تشریح و توضیح اظهار نامه های پول، اسعار و اسناد قابل معامله بی اسم، طلا» یا سایر فلزات قیمتی و احجار کریمه بر گزار کرد.

برنامه متذکره دارای دو بخش (تشریحی و عملی) بود که بخش تشریحی آن به تاریخ ۱۶ حمل سال ۱۳۹۵ با برگزاری ورکشاپ وسیع در سالون کنفرانس های د افغانستان بانک زون جنوب غرب (کندهار) با اشتراک ارگانهای ذیصلاح چون آمریت د افغانستان بانک زون جنوب غرب، ریاست گمرک کندهار، مدیریت امنیت ملی میدان هوایی کندهار، قوماندانی سرحدی میدان هوایی کندهار، ریاست محترم میدان هوایی بین المللی کندهار و مدیریت شرکت خصوصی امنیتی اولیف گروپ تدویر یافت.

بخش عملی برنامه متذکره از تاریخ ۱۱ الی ۱۷ حمل سال جاری در مقر میدان هوایی (در ساحه کاری مدیریت گمرک

میدان هوایی بین المللی کندهار و ساحه عبور مسافرن محترم در پرواز های بین المللی) به کارمندان گمرک میدان هوایی بین المللی کندهار به شکل عملی رهنمائی شده و چگونگی خانه پُری اظهار نامه های پول، اسعار و اسناد قابل معامله بی اسم، طلا یا سایر فلزات قیمتی و احجار کریمه از سرحدات کشور توسط مسافرن در روشنی احکام مقررۀ های مربوط وضاحت داده شد.

متعاقباً بتاريخ ۲۰ الی ۲۶ حمل سال ۱۳۹۵، مرکز تحلیل معاملات و راپور های مالی افغانستان برنامه مشابه را در سطح گسترده تری را برای مأمورین گمرکات تورغندی و اسلام قلعه بر اساس دعوت رسمی مرکز تحلیل معاملات و راپور های مالی افغانستان در مقر د افغانستان بانک زون غرب (هرات) با اشتراک مسئولین آمریت د افغانستان بانک زون غرب، ریاست گمرک هرات، مدیریت امنیت ملی میدان هوایی هرات، قوماندانی سرحدی میدان هوایی هرات، ریاست محترم میدان هوایی بین المللی هرات و مدیریت شرکت خصوصی امنیتی اولیف گروپ برگزار نمود.

قابل ذکر است که احکام مقررۀ انتقال

پول اسعار و اسناد قابل معامله بی اسم، طلا یا سایر فلزات قیمتی و احجار کریمه قبلاً در میادین هوایی بین المللی حامد کرزی و مولانا جلال الدین محمد بلخی مرعی الاجراء است.

شایان ذکر است مع اهمیت موضوع مصداق تطبیق کامل احکام مقررۀ کنترل و راپوردهی انتقال پول، اسعار و اسناد قابل معامله بی اسم، طلا یا سایر فلزات قیمتی و احجار کریمه و تأکیدات صندوق بین المللی پول و سازمان بین المللی اقدامات مالی (FATF) بر تطبیق مؤثر این مقررۀ در تمام میادین هوایی بین المللی و بنادر زمینی افغانستان، بر اساس تفاهم شفاهی قبلی صورت گرفته با آن اداره محترم در تمام بنادر و سرحدات کشور واجب الاجراء میباشد، فلهمذا فرآیند مقررۀ کنترل و راپوردهی انتقال پول به مأمورین گمرکات این ولایات کاملاً به حیث یک مسئولیت جدید معرفی و رهنمائی شد. □



محبوب الله شریفی

مسئول خطرات

آمریت عمومی عملیات بازار

خورشیدی، نیروگاه های بادی، نیروگاه های پمپ ذخیره ای، نیروگاه های جذر و مدی دریا، نیروگاه های زمین گرمایی (ژئوترمال)، نیروگاه های موجی (موج دریا)، نیروگاه های دیزلی، نیروگاه های مگنتوهیدرو دینامیک MHD و نیروگاه های بیوماس می باشند.

انرژی برق کاربردهای گوناگونی دارد که به چند آن مختصراً اشاره می شود:

استفاده در صنایع

تقریباً بیش از نصف برق تولیدی برای رفع احتیاجات صنعتی به کار می رود. موتورهای الکتریکی در اندازه های کوچک و بزرگ چرخ صنایع را به حرکت درمی آورند. الکترومقناطیس های بزرگ در جرثقیل ها کار جابه جا کردن قطعات بزرگ فلزی را به عهده

انرژی برق و اهمیت آن برای افغانستان

عمل می آید. به همین منظور مطالعات گسترده ای به منظور تعیین چالش ها و چگونگی رفع آنها انجام شده و یا در حال انجام است. از جمله این مطالعات «آینده نگری» صنعت برق است. همچنین توجه لازم به مباحث مدیریت فناوری و توسعه سیستم نوآوری در صنعت برق از زمینه های مهم مطالعاتی دیگر است. توجه به محیط زیست و بازار برق و رفع آنها در بیشتر کشورهای پیشرو در حال انجام است. توجه به مشکلات تأمین منابع مالی لازم جهت توسعه فناوری های نرم و سخت مورد نیاز صنعت برق و نیز توانمندسازی نیروی انسانی شاغل در این صنعت با تأکید خاصی دنبال می شود.

انواع نیروگاه هایی که در سطح جهان در جهت تولید برق اشتغال دارند عبارت از: نیروگاه های بخاری، نیروگاه های آبی، نیروگاه های گازی، نیروگاه های سیکل ترکیبی، نیروگاه های اتمی، نیروگاه های

برق یک انرژی پاک است و برعلاوه اینکه تأمین کننده نیاز های اولیه و خدماتی مانند گرم ساختن، سرد ساختن، پخت و پز، روشنایی، حمل و نقل و صحت میباشد، در ساختار زیربنایی صنایع داخلی، رشد و توسعه اقتصادی، رفاه اجتماعی، بهبود کیفیت زندگی و بالاخره برای انکشاف اقتصادی رول مهمی را ایفاء میکند. اهمیت برق از آن جهت است که به دلیل امکان به کارگیری تکنالوژی های مدرن تر و نیز ملاحظات محیط زیست در تمام زمینه های فعالیت می تواند به عنوان انرژی مناسب انتخاب شود. امروز با پیشرفت و توسعه تکنالوژی در بسیاری از فناوری هائیکه در گذشته از دیگر انرژی ها استفاده میگردید، رفته رفته برقی میشوند. با توجه به اهمیت بیشتر برق در جهان و در کشورهای پیشرفته نسبت به کشورهای در حال توسعه، پشتیبانی مناسبی از صنعت برق و رفع چالش های آن به

دارند.

استفاده در زراعت

با استفاده از انرژی برق در زراعت، مواد غذایی با بهای کمتری از نظر هزینه نسبت به نیروی انسانی تهیه می شود و زارعین از وسایل بهتر زراعتی جهت جمعآوری، آبیاری، نگهداری محصولات در سردخانه ها، افزایش صنایع غذایی و ... استفاده می نمایند که این خود در اقتصاد زارعین و اقتصاد کشور عاری از منفعت نیست.

استفاده در شهرها

در شهرها معمولاً از برق به شکل مصرفی استفاده می گردد. فروشگاه ها، خانه ها، هتل ها، مساجد، شفاخانه ها، ادارات دولتی و غیر دولتی و دیگر مراکز شهری برق مصرف می کنند. در شهر سیستم هوای مطبوع، هوای ادارات، شفاخانه ها، هتل ها و آپارتمان ها را در تابستان سرد و سالم نگهدارند.

استفاده در حمل و نقل

حمل و نقل زمینی، دریایی، هوایی به صورت پیشرفته امروزی فقط با استفاده از نیروی برق مقدور است. وسایط مسافربری، ملی بس ها و لکوموتیوها به شکل مستقیم یا غیر مستقیم از انرژی برق استفاده می کنند. در خطوط کشتی رانی از پختن غذا تا تهویه هوای کشتی از برق استفاده می شود. هواپیماهای مسافربری یا

نظامی، روشنایی، گرما، تهویه، کنترل فشار و قدرت خود را توسط نیروی برق تأمین می کنند.

استفاده در بخش مخابرات

عصر کنونی را میتوان عصر اطلاعات نامید که با استفاده از تلگراف، تیلیفون، رادیو، تلویزیون و ... در مکاتبات، افهام و تفهیم و آگاهی دهی استفاده بعمل می آید و در بکارگیری از آنها از انرژی برق استفاده صورت می گیرد. بدون برق نفوذ به داخل فضا و شناخت نادیده های فضایی و ارتباط با کرات آسمانی امکان پذیر نیست. امروز کشورهای جهان توسط دستگاه های مخابراتی به هم وصل هستند. از ایستگاه های رادیویی مختلف می توان اخبار را شنید، با تیلیفون همراه میتوان افهام و تفهیم کرد، با تلگراف میتوان موضوع مورد ضرورت را ارسال و دریافت نمود که در این همه از انرژی برق استفاده بعمل می آید.

کشور ما با وجود داشتن منابع غنی آبی با کمبود انرژی برق مواجه بوده و سالانه حدود ۴۰۰ تا ۴۵۰ میگاووات برق مورد نیاز خود را از کشورهای همسایه چون تاجکستان، ازبکستان و ترکمنستان تأمین مینماید. بر اساس گزارش ها افغانستان از طریق بند های آب در این کشور سالانه ظرفیت تولید ۱۵۰ تا ۲۰۰ میگاووات برق را

دارد. از آنجا که تداوم بحران انرژی برق در کشور منجر به رخدادهای نامطلوب در سطح جامعه و نارضایتی مردم به سطح ملی می شود، لذا جا دارد تا دولت و سایر قوای کشور با توجه لازم، زمینه رفع چالش های حال و آینده انرژی برق را فراهم کنند تا ضمن رفع خطرهای پیش رو، شرایط کارکرد بهینه صنعت برق تا حد مطلوب فراهم شود.

ارقامی که از سوی بانک جهانی ارائه شده در حدود ۴۰٪ برق در کشور موجود است و براساس ارقام ماستر پلان انرژی افغانستان الی سال ۲۰۳۲ بین ۳۵۰۰ الی ۴۵۰۰ میگاووات برق در سراسر کشور ضرورت خواهد بود و این رقم در حدود ۶ الی ۷ بلیون دالر هزینه خواهد برداشت. در حال حاضر بین ۸۰۰ الی ۱۰۰۰ میگاووات برق از تولید بندهای کشور خود ما و برق وارداتی از کشورهای همسایه در کشور موجود می باشد.

هر چند تولید انرژی برق از منابع داخلی توسط ارگان های زیربست و تمویل کنندگان خارجی تاحال مشکلات را رفع نکرده، اما توافقنامه اخیر خط انتقال برق از ترکمنستان نظر به ماستر پلان وزارت محترم انرژی و آب ۱۰۰۰ میگاووات برق وارد خواهد شد که از بندر آقینه ترکمنستان شروع وارد فاریاب، اندخوی،

شبرغان، بلخ، سمنگان، بغلان، کابل و از کابل دو انشعاب یکی تا قندهار از مسیر میدان وردک، غزنی و زابل و انشعاب دیگر آن از کابل به لوگر، پکتیا، خوست و پکتیکا ادامه خواهد داشت. مطابق تفاهمنامه تا اوایل ۲۰۱۹، جهت کمبود برق ۳۰۰ میگاووات خریداری و رفع میگرد که کابل در اولویت قرار داشته و متعاقباً ولایات تذکر رفته مورد توجه خواهند بود.

همزمان با تکمیل پروژه لین انتقال برق کاسا ۱۰۰۰ در مسیر همین در حدود ۷ سب استیشن برق در داخل افغانستان احداث خواهد شد که نقاط سب استیشن های مذکور نیز تعیین شده است. همچنان لین انتقال برق که از ولایت کابل به ولایت غزنی امتداد میابد در حال حاضر کار در جریان است که به همکاری مالی اداره (USAID) تحت نظر شرکت برشنا به پایه اكمال خواهد رسید.

لین انتقال برق از تاجکستان از طریق افغانستان به کشورهای ایران و پاکستان، برق موسومی (آبی) می باشد، مدت جریان برق در این لین ۵ ماه تصور شده است و بعد از ۵ ماه این لین فاقد برق خواهد بود.

خلاصه و نتیجه گیری:

طوریکه در فوق تذکر یافت، کشور ما با

داشتن منابع غنی آبی و آفتابی نه تنها میتواند برق مورد نیاز خویش را از منابع داخلی تأمین نماید، بلکه صادر کننده خوبی برق خواهد گردید که از یکطرف از خرید برق وارداتی از کشورهای همسایه جلوگیری خواهد شد و از طرف دیگر قیمت برق برای خانواده ها، سکتور های تولیدی و سایر بخش ها در کشور کاهش می یابد که این امر میتواند گامی برای خود کفائی برق شود و در کنار آن سایر سکتورها رشد قابل ملاحظه ای را تجربه خواهند کرد. خوشبختانه احداث پروژه بند برق سلما در ولایت هرات که به همکاری هندوستان اعمار و به بهره برداری سپرده شد، امیدواری هائی را در زمینه رفع چالش های کمبود برق بوجود آورده است و اعمار این چنین بند های بزرگ در کشور مردم را نسبت به آینده مطمئن تر میسازد. ■

چالش ها :

۱. فقدان تعداد شبکه های برق رسانی دولتی و خصوصی
۲. کمبود اشخاص فنی و مسلکی در بخش های تکنیکی
۳. نبود انرژی برق در تمام کشور
۴. عدم رسیدگی به مشکلات کارمندان برق بخصوص حقوق و امتیازات آنها
۵. مداخله اشخاص زورمند در تطبیق

پروژه های برق کوچک در بعضی نقاط کشور
۶. کمبود بودجه برای تطبیق برنامه های پروژه های کوچک بند های برق آبی
پیشنهادهات:

۱. ایجاد مؤسسات تحصیلی در بخش آموزش تکنیکی و مسلکی در رشته برق
۲. آموزش تکنیکی کارمندان در بخش برق رسانی در داخل و خارج از کشور
۳. زمینه سازی برای سهم گیری شرکت های خصوصی در ظرفیت تولیدی برق های آبی و انرژی آفتاب
۴. اعمار بندهای برق آبی کوچک در ولسوالی هائیکه منابع آبی دارند
۵. کشور ما ظرفیت بیشتر از ۲۰۰ هزار میگاووات برق آفتابی را دارا می باشد که باید از آن استفاده شود

<http://mew.gov.af>

<http://www.csr.ir>

<http://news.tavanir.org.ir>

د فراه بخش اباد بند د ډيزان تړون لاسليک شو

افغان حکومت د فراه ولايت د بخش اباد بند د ډيزاين تړون له يوه ايټاليایي او يوه افغان شرکت سره وکړ. دغه بند د فراه رود پر سيند جوړېږي چې د ۲۷ ميگاواټه برېښنا توليد ته زمينه برابروي او له سلو زرو هکتارو ډېره ځکه خړوبولی شي.

دغه تړون د ايټاليایي شرکت "هايدرو آرک" او د هلمند په نامه افغان ساختماني شرکت ته وسپارل شو. څلور کاله مخکې يوه پاکستاني خصوصي شرکت دغه تړون ترلاسه کړی و، خو د افغانستان د برېښنا او اوبو وزير په وينا، د هغه شرکت د کار د سستوالي له کبله يې هغه تړون لغوه کړ.

فراه رود د افغانستان د فراه ولايت په شمال ختيځ کې يو فصلی سيند دی چې د ۵۶۰ کيلو متره د غور د دولينه له

ولسوالۍ سرچينه اخلي او د غور له ولايت په تيريدو سره د فراه شگلنو سيمو او هامون دښتو ته سر باسي.

د برېښنا او اوبو وزير علي عثمانی وويل: "دا بند مرسته کوي چې د افغانستان په ځانگړي ډول د فراه د ځمکې لاندې د اوبو د ساتنې په برخه کې زموږ کرنه ښه کېږي. له ۴۸ څلوېښت قلمو محصول څخه اویا او اتيا قلمو ته پرمختگ کوو د اوبو د پرماني له کبله، د کرنې ميکانيزم کېدل او په فراه کې د زراعتي صنايعو د رامنځ ته کېدو لامل کېږي او هيله لرو چې د بند د امنيت د تامين په برخه کې چې تفصيلي پلان يې شته دی، مرسته وشي."

د دغه بند لومړنی اقتصادي څېړنې د محمد داود خان د حکومت پرمهال د يوه فرانسوي شرکت له خوا ترسره شوې وې. دغه بند ۸۱ متره لوړوالی لري او د زېرمې توان يې ۱۳۶۰ ميليونه

متر مکعبه دی (يعنې د سلما بند دوه برابره).

بی بی سی پښتو / ۱۵ غبرگولي ۱۳۹۵
وزير دارایی امریکا: چين از حضور شرکت های امریکایی استقبال نمی کند
جک لو، وزير دارایی امریکا گفته است که از حضور شرکت های امریکایی در چين استقبال چندانى به عمل نمی آید.
آقای لو که در حاشيه نشست سالانه چين و امریکا سخن می گفت از چين خواست تا قوانين خود را به طور یکسان در مورد شرکت های چيني و خارجي اعمال کند. او همچنين خواهان رعايت قوانين مالکيت معنوی در چين شد.

وزير دارایی امریکا گفته است که چين وعده داده که اطلاعات شفاف تر اقتصادي منتشر کند و از توليد فولاد خود بکاهد. گزارشی که امروز توسط اتاق تجارت اروپا در چين منتشر شده، نشان می دهد که تقريباً کمتر از نیمی از «

شرکت‌های اروپایی قصد توسعه در چین را دارند که کاهش قابل توجهی را نسبت به سال پیش نشان می‌دهد.

شرکت‌های امریکایی گفته‌اند که مقام‌های چینی، شرکت‌های داخلی را برای تجارت انتخاب می‌کنند و فعالیت شرکت‌های خارجی در چین بسیار دشوار است. آنها به قوانین دست‌وپاگیر برای شرکت‌های خارجی از جمله قوانین مرتبط با امنیت ملی به عنوان دلایل موانع فعالیت این شرکت‌ها در چین یاد می‌کنند.

منبع: بی بی سی

د جرمني اقتصاد په حیرانونکي توگه پیاوړی کيږي

د جرمني اقتصاد د کال په لمړۍ ربعه کې ډیر زیات پیاوړی سوی. د هغه علت د شخصي لگښتونو لوړیدل او ورسره یوځای پانگه اچونې وې، خو د

دې برعکس بهرني تجارت لږ وده کړې ده.

په ټوله نړۍ کې پر اقتصادي ضعیفه حالت سربیره، د جرمني اقتصاد د کال په لمړۍ ربعه کې ډیر پیاوړی سوی. ډیره سودا اخیستل، لوړ دولتي لگښتونه او ډیرې پانگه اچونې د دې سبب سوې چې له جنوري میاشتي څخه تر مارچ پوري اقتصاد ۰،۷ سلنه وده وکړي.

دغه خبر د احصایی مرکزي دفتر د جمعې په ورځ ورکړ. دا هم په داسې حال کې ده چې اقتصاد پوهانو د ۲۰۱۶م کال په لمړۍ ربعه کې د ۰،۳ سلنه اټکل کړی وو.

له بله اړخه په داسې حال کې چې د ډیرو کسانو له گومارل کیدو، معاشونو لوړیدو او لږ انفلاسیون له برکته د خلکو په جیبونو کې ډیرې پیسې ولویدی، حکومت بیا اړ وو چې د مهاجرو د

پالنې او سرپناوو په خاطر ډیرې پیسې ولگوي.

د هوا د سمښت له کبله هم په تعمیراتي او هم تولیدي او استهلاکي برخه کې ډیرې پانگه ونې وسوې. له معمول سره سم د ژمي پر موسم کارونه بند نه سول، خو د بهرنۍ تجارت په برخه بیا کې جرمني ته ډیره گټه ونه رسیدله، ځکه چې په دغو درو میاشتو کې واردات تر صادراتو ډیر ول. د هغه علت زیاتره د پرمختگ په درشل کې لویو هېوادونو لکه روسیې او چین له طرفه د لږو مالونو رانیول ول. □

منبع: دویچه وله پشتو

متصدی صفحه راضیه کشتگر
مسؤول برگزاری کنفرانس های
د افغانستان بانک

مختصری در مورد صکوک



صکوک یک اصطلاح عربی می باشد که روش نوینی در اوراق بهادار تعریف شده و این روش تنها در بین کشورهای اسلامی رایج است. اصطلاح صکوک برگرفته از کلمه عربی صک به معنی چک است و به طور معمول به عنوان اوراق قرضه اسلامی تعریف می شود. تمایزی که در بین این دو تعریف از صکوک موجود می باشد، یک موضوع اساسی و مهم است، زیرا تاکید بر این تفاوت که هدف از به کارگیری صکوک منحيث ابزاری جدید در بانکداری اسلامی، تقلید از اوراق قرضه مبتنی بر بهره در بانکداری سنتی نیست، بلکه ایجاد ابزاری ابتکاری است که منطبق بر قوانین شریعت اسلام باشد.

به عبارت دیگر صکوک می تواند جاگزین اوراق قرضه نیز باشد و به میان آوردن قراردادهایی مانند اجاره و مضاربه منطبق

با قانون بانکداری بدون ربا است. صکوک یکی از ابزارهای مالی می باشد که روند انتشار آن در بازارهای جهانی از سال ۲۰۰۱ آغاز و از این لحاظ محصول نسبتاً جدیدی محسوب می شود. از سوی دیگر، توسعه "ابزارهای ترکیبی" موضوع گسترده ای در زمینه تأمین مالی است که صکوک نیز به عنوان چنین ابزار ترکیبی در حال گسترش می باشد. صکوک منحيث اوراق بهادار با پشتوانه مالی تعریف می شود که باید خود دارای ارزش باشد و نمی تواند براساس فعالیت های *سفته بازی و سوداگرانه و در واقع فعالیت هایی که بدون خلق ارزش و کار صورت می گیرند، سودآوری داشته باشد. اوراق قرضه اسلامی در دهه ۱۹۸۰

«

*سفته سندی است که به موجب آن امضاء کننده تعهد می کند که مبلغ را در موعد معین و یا هر وقت که حامل یا شخصی که سفته را در اختیار دارد، پولش را طلب کند، بپردازد و یا سفته یک سند تعهد پرداخت می باشد و در آن دو شخص مد نظر قرار دارند (متعهد و ذی نفع) که در آن امضاء کننده متعهد می شود تا مبلغ مندرج در آن را پرداخت کند.

انتشار یافت و تلاش‌های زیادی توسط بانک‌های اسلامی برای غلبه بر مساله نقدینگی صورت گرفت. در سال ۱۹۸۳ بانک مرکزی مالیزیا منیث پیشگام در این زمینه، از اوراق بهادار دولتی یا اسناد خزانه که با بهره پرداخت می کردند، استفاده نکرد و به جای آن از اوراق بدون بهره به نام گواهی سرمایه‌گذاری دولتی استفاده نمود.

در سال‌های اخیر رشد ابزارهای مالی اسلامی که به صکوک شهرت یافته، بسیار چشم گیر است. بر اساس آمار، تا پایان سال ۲۰۰۶ میلادی ارزش کل صکوک منتشر شده بالغ بر ۵۰ میلیارد دالر گزارش شده است، اما این رقم در سال ۲۰۱۵ به ۳۲۱ میلیارد دالر افزایش نموده است.

اقتصاددانان صکوک را به دو گروه ابزار حقوق صاحبان سهام و ابزار بدهی تقسیم کرده اند. صکوک اجاره، سلم، استصناع و مرابحه زیر مجموعه ای ابزار بدهی و صکوک مشارکت و مضاربه تحت مجموعه ابزار حقوق صاحبان سهام قرار می گیرند.

یکی از مهم ترین انواع صکوک، صکوک اجاره است. در حقیقت اوراق بهادار است که دارنده آن به صورت مشاع، مالک

بخشی از دارایی است که منافع آن بر اساس قرارداد اجاره به مصرف کننده یا بانی واگذار شده است. از آنجا که صکوک با پشتوانه ای دارایی منتشر می شود، لذا دارای ریسک کمتر است و مصارف تأمین مالی را نیز کاهش می دهد. صکوک با فراهم کردن امکان تبدیل دارایی‌ها به اوراق بهادار به توسعه بازار سرمایه کمک می کند. چنانچه برای داد و ستد اوراق صکوک یک بازار جداگانه فراهم می شود، آنگاه قابلیت نقد شوندگی این اوراق هم افزایش می یابد.

باید گفت که تفاوت اساسی صکوک با اوراق قرضه چنین است که صکوک بیانگر مالکیت یک دارایی مشخص است، در حالیکه اوراق قرضه فقط حاکی از تعهد بدهی هستند. یعنی رابطه بین صادرکننده و خریدار اوراق قرضه رابطه وام دهنده و وام گیرنده است که نرخ بهره وام هم ثابت است.

اعتبار اوراق قرضه به اعتبار صادرکننده یا ناشر آن وابسته است و با آن سنجیده می شود، در حالی که اعتبار صکوک به ناشر بستگی ندارد، بلکه به ارزش دارایی پشتوانه بستگی دارد. فروش صکوک در بازار فروش مالکیت یک دارایی است، اما

فروش اوراق قرضه فروش بدهی است. در صکوک امکان افزایش اصل دارایی و در نتیجه ارزش خود ورقه صکوک وجود دارد، در حالیکه اصل بدهی در اوراق قرضه قابلیت افزایش ندارد.

صکوک یکی از محصولات فراگیر اسلامی است که دارای انواع گوناگونی بوده و می تواند برای مقاصد خاص از قبیل تأمین منابع مالی پروژه ها، تأمین مالی تجاری و غیره مورد استفاده قرار گیرد. □

بایانی

منابع:

۱. فرهنگ اصطلاحات اقتصادی

۲. www.mehrnews.com

۳. banki.ir/bank-ha/21764

اخبارمنتخب بانکی دات آی آر

۴. sukuk.ir/index.php

۵. www.hamshahrionline.ir/details

گرفته از سازمان بورس اوراق بهادار

بورس فلزات لندن

London Metal Exchange (LME)

یکی از بازار های بورس در جهان، بورس فلزات لندن است که با فهرست شرکت های چند ملیتی و بریتانوی از بزرگ ترین بورس های جهان به شمار میرود. بورس لندن بخشی از گروه بورس اوراق بهادار است که از ابتدای تأسیس در انگلستان به صورت بازار پیشگام جهانی در راستای فلزات غیر آهنی فعالیت نموده و تا کنون نیز فعال است. این بازار در داد و ستد به منظور بر آورده ساختن شفافیت در روند انجام عملیات و فراهم آوری خدمات مالی، برای مشتریان با معیار های شناخته شده بین المللی عمل می کند و داد و ستد این بازار حدود ۹۵ درصد مبادله جهانی را در بر می گیرد.

برای ایجاد بورس بزرگی بنام فلزات لندن، در قرن نهم صحت به میان آمد

و در آن زمان انگلستان به گونه وابسته به واردات فلزات به خصوص فلزات اصلی الیازی که شامل قلعی، مس و غیره از معادن مالیزیا، جزیره شیلی و سایر کشور های تحت مستعمره که از آنها بدست می آوردند، شهرت جهانی داشت، اما قیمت گذاری و داد و ستد این کالاها نامنظم بود. حرکت کشتی های عامل فلزات به وقت و زمان معین آن صورت نمی گرفت و همچنان اطلاعات پراکنده مالی و بازار تجاری در آن وقت به شکل غیررسمی صورت می گرفت که این بازار با ایجاد کشتی بخار همراه با باز شدن کانال سویس و پیدایش تلگراف به کلی تغییر کرد و سبب شد تا تاجران مبالغ عمده را در این راستاء سرمایه گذاری کنند و خواهان دستیابی مطمئن به سود

بیشتر بودند. در نتیجه نشست های تاجران و استفاده از تجارب شان این بازار توسعه بیشتریافت. بورس فلزات ساختمان بزرگی را در اختیار گرفت که به داد و ستد فلزات اختصاص داده شد. اکنون این بازار به منزله مرجع بزرگ قیمت گذاری عمل کرده و خدمات لازم را برای همه کسانی که فلزات را تولید، ذخیره، داد و ستد و یا مصرف می کنند، عرضه می کند.

از سال ۲۰۰۱ تا حال در ساختار بورس فلزات لندن تغییرات زیادی بوجود آمده که سهامداران آن اعضای کارگزار بورس، اعضای حل منازعات و تصفیه کنندگان معاملات و داد و ستد کنندگان هستند که انجام وظایف مربوط به سهام را برگزیدند. داد و ستد کنندگان تنها گروپ از اعضای اند که رهبری بورس فلزات را

در اختیار خود دارند. در این اواخر هدف بورس فلزات لندن فراهم آوری تسهیلات با مدیریت رهبری و ساختار قانونی برای داد و ستد فلزات غیر آهنی است. اگرچه این فعالیت‌ها رابطه نزدیک با داد و ستد فلزات واقعی دارند، اما بورس ملزم است تا خود را با چارچوب حقوقی قانون خدمات و بازارهای مالی، هماهنگ نماید. هرچند بورس در حفظ و سیاستگذاری قوانین و مقررات خود مسئولیت دارد، اما ناظر بر فعالیت‌های تجاری و عملکرد های اعضای آن توسط اداره مسئول خدمات مالی که در سطح رهبری قرار دارد، تنظیم میشود.

بورس فلزات لندن سه وظیفه عمده مرتبط با یکدیگر دارد که این وظایف عبارت از تعیین قیمت‌های فعالیت روزانه برای محصولات مورد معامله، تدارک تسهیلات داد و ستد تأمینی در مقابل مخاطره ناشی از نوسانات قیمت و نظارت از بازار توسط شبکه جمعاوری نیازهای تجار می باشد.

بورس فلزات لندن، به عنوان بورس شناخته شده در جهان سرمایه گذاری به طور کامل از بخش‌های مربوط قانون خدمات مالی سال ۱۹۸۶ و جایگزین آن، قانون خدمات و بازارهای مالی سال ۲۰۰۰ و سایر مقررات و رهنمودهای تصویب شده و دیگر مراجع مسئول در انگلستان،

اتحادیه اروپا، امریکا و تعدادی مراجع به گونه ای شایسته پیروی می کند. نقش اصلی این بورس عبارت از تدارک بازار برای شرکت کنندگان که علاقمند داد و ستد فلزات غیر آهنی می باشند و فراهم آوری تسهیلات ذخیروی در محلات مناسب به منظور اینکه شرکت کنندگان در بازار بتوانند فلزات غیر آهنی را با نام تجاری تأیید شده آن‌ها تحویل دهند یا تحویل بگیرند که این فعالیت از بزرگ‌ترین و مهم‌ترین خدماتی است که بورس فلزات لندن به مشتریان خود ارائه می‌نماید.

بورس فلزات لندن بزرگ‌ترین بورس فلزات (غیر آهنی) است که حدود ۱۳۰ سال سابقه کاری دارد و در سال گذشته حدود ۶۰ میلیون تن فلز را معامله نموده است.

در ترکیب اعضای هیئت مدیره بورس فلزات لندن، حداقل دو نفر که دارای دانش، تجربه و شناخت عمیق از نحوه خرید و فروش فلزات داشته باشند، شامل می باشد که این اعضا از جمله مدیران ارشد و موفق بازاریابی شرکت‌های عظیم تولیدکننده فلزات انتخاب می‌شوند، اینها دارای دانش وسیع و عمیقی در مورد فلزات و جنبه‌های کاربردی و فیزیکی فلزات داشته باشند و مهارت‌های شان در مورد شرایط خرید و فروش فلز بسیار مهم

پنداشته می شود. در حال حاضر مدیر بازاریابی شرکت بورس فلزات لندن بیش از ۲۰ سال تجربه عملی در زمینه فلزات دارد.

با وجود اینکه دنیای فلزات و معامله پایه فلزات در طول قرن اخیر تغییر کرده و بورس فلزات لندن به طور مستمر خود را با این تغییرات هم‌نوا ساخته و فلزات جدیدی تولید شده است، بورس فلزات لندن در طول تاریخ خود همواره در حجم مبادلات موفق بوده است. □

بایانی

منابع:

برگرفته شده از بورس کالا

www.workforliving.com/default.aspx

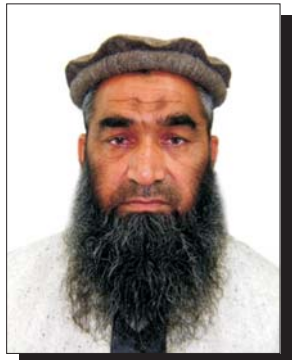
سایت عصر بازار - اطلاع رسانی بازار سرمایه

asrebazar.com/News

فولاد نیوز - سایت خبری فولاد و صنایع فلزی

www.fooladnews.com

په ختيځ زون کې د افغانیو د دودولو لپاره عامه پوهاوی روانه ده



احمدزی (توحید یار)
د ختيځې حوزې آمر

په سودا خرڅولو کې یوازې او یوازې د افغانیو څخه کار واخلي.

دوهمه غونډه د دوشنبې ورځ ۱۳۹۵/۱/۲۵ د ننگرهار ولایت په حج او اوقافو ریاست کې د افغانیو د دودولو په موخه وشوه. په دې غونډه کې د افغانستان بانک د ختيځې



یوازې په افغانیو وپلوری.

د معارف ریاست تدریسي مرستیال ښاغلي اول گل ابوزاهد په خپلو خبرو کې وویل: "افغانی زموږ هويت او زموږ ویاړ دی، نو د افغانیو کارول د هر افغان دنده ده تر څو له دې لارې خپل ملي هويت هم تثبیت کړي او د هېواد د اقتصاد په رغولو کې رغنده رول هم ولوبوي. زه به د ښوونځیو د نظارت څانګې ته رسماً ولیکم چې د ننگرهار په کچه د ولسوالیو په شمول ټولو ښوونځیو کې د افغانیو د دود په موخه عام کمپاین وچلوي، تر څو زموږ زده کوونکي د خپل ملي هويت افغانیو سره مینه پیدا کړي، په معاملو کې یې وکاروي او د پرديو اسعارو د کارولو څخه ډډه وکړي، همدارنګه د مکاتبو داخل کې ټولو کانتینو ته جداً هدایت صادروم چې

د افغانستان بانک د ختيځې حوزې دفتر د افغانیو د دودولو په اړه د عامه پوهاوي په ترڅ کې د ټولنې د بېلابېلو قشرونو سره غونډې وکړي، تر څو زموږ هېوادوال د افغانیو په دودولو کې چې د ملي اقتصاد د پیاوړتیا لامل ګرځي برخه واخلي.

په دې لړ کې لومړۍ غونډه د چهارشنبې ورځ ۱۳۹۵/۱/۲۳ د افغانستان بانک د ختيځ ساحوي دفتر مسؤل لخوا د ننگرهار ولایت پوهنې ریاست له تدریسي مرستیال ښاغلي الحاج اول گل ابوزاهد سره د افغانیو د دود په موخه وشوه. په یاده غونډه کې د ختيځې حوزې ساحوي مسؤل وویل "افغانی زموږ پولی واحد دی، په اقتصادي معاملو کې د افغانی دود د هر افغان ملي دنده ده، د دې کار لپاره یو بل سره لاس په لاس خپلو ټولو پولي معاملو کې د ملي پیسو څخه چې زموږ د فرهنگ او ملي نښه ده، کار واخلو او د افغانیو دودول زموږ او ستاسو ګټه کار دی. د معارف ریاست په یاده پروسه کې موږ سره ډیره همکاري کولای شي ځکه چې په هر کلي، ولسوالۍ او ښار کې د ښوونځیو شاګردانو ته د افغانیو سره د مینې پیدا کولو لپاره هڅې کولای شي او همدارنګه په داخل د ښوونځیو کې کانتینونو ته امر کولای شي، تر څو خوراکی توکی او د ضرورت وړ مواد په شاګردانو باندې

حوزی ساحوي مسؤل احمدزی توحیدیار، د ننگرهار ولایت د حج او اوقافو رئیس محمد ظاهر حقاني، د ختیځې حوزې ساحوي اقتصادپوه تاج محمد تمکین، د حج او اوقافو ریاست مدیرانو، سپین ږیرو او ملامامانو ګډون وکړ. د غونډې په پیل کې د ختیځې حوزې ساحوي امر الحاج احمدزي توحیدیار وویل چې افغانی زموږ د هېواد یوازینی قانوني پیسی ده چې باید په خپلو پولي معاملو کې د بهرنیو اسعارو پر ځای له ملي پیسی کار واخلو او د افغانیو دودول زموږ دنده ده. ښاغلی توحیدیار زیاته کړه چې دا ملي پروسه به ټول په ګډه مخکې وړو ترڅو افغانی په بشپړه توګه د ختیځې حوزې اړونده ساحو کې په ټولو سوداګریزو معاملاتو کې وکارول شي.

همداراز د حج او اوقافو رئیس ښاغلي ظاهر حقاني وویل چې افغانی زموږ ملي هویت دی او موږ په خپلو بانکونو باندې فخر کوو. یو وخت وو چې افغانیو د نورو اسعارو په مقابل کې کم ارزښته وه، خو اوسمهال الحمدلله افغانی د سیمې په کچه یو با ارزښت او منل شوې پیسه ده. موږ او تاسو ټول دا عهد کوو چې د افغانیو د دودولو له لارې به د هېواد د اقتصاد په زرغونتیا کې خپل رول ولوبوو. د مسجدونو مدیریت دې ټولو ملامامانو ته دا موضوع رسماً ورسوي، ترڅو د

جمعي په خطبو او عامو تقریرونو کې د ولسوالیو په شمول ټولو مسجدونو کې خلک ترغیب کړي چې خپل ملي پولي واحد په ټولو معاملاتو کې وکاروي. د افغانیو دود په اړه د ننگرهار ولایت د مستوفي په شمول هم یوه غونډه تر سره شوه چې پکې اړونده ټولو ادارو نه وغوښتل شول چې په خپلو راکړو ورکړو کې افغانی وکاروي او مامورین یې هم نور خلک وهڅوي، ترڅو افغانی په معاملاتو کې وکارول شي.

د مطبوعاتو په لړ کې د انعکاس رادیو سره یوه ورځ په تفصیلي توګه د افغانیو د دودولو په ګټه او فوایدو باندې خبرې وشوې او همداشان خلکو ته پیغام ورکړل شو چې د افغانیو کارول د ټولو افغانانو په ګټه ده.

همدارنګه د ملی رادیو سره یوه اوږده مصاحبه د افغانیو د دودولو په هکله وشوه او په اخره کې مو د ختیځ زون اوږیدونکو ته داسې پیغام واوراوه چې خپل اقتصاد ته پخپله وده ورکړی او په خپلو ورځنیو راکړو ورکړو کې افغانی وکاروی.

د ختیځ ساحوي دفتر پلان کې لري چې داسې یو ورکشاپ په نږدې راتلونکي کې دایر کړي چې پکې د ټولنې د هر قشر څخه ګډونوال شتون ولري، په دې ګډونوالو کې به مدني فعالان، فرهنګیان، د مسجدونو ملامامان، قومي مخور، د

دولتي ادارو استازي او نور شامل وي. د ختیځ ساحوي دفتر په وړاندیز د ننگرهار ولایت مقام په تکراري توګه په ځانګړو او همداشان اداري مجلسونو کې ټولې ادارې هڅولې او مکلفې کړي دي، ترڅو په خپله راکړه ورکړه کې افغانی وکاروي او همداشان نورو ته هم ترغیب ورکړي چې د افغانیو د کارولو لپاره کار وکړي. د افغانیو د دودولو په اړه په جلال آباد کې د یوناما دفتر سره هم د افغانستان بانک د ختیځ ساحوي دفتر لخوا ناسته ترسره شوه چې په ترڅ کې یې یوناما هم د هر ډول همکارۍ ډاډ ورکړ او د افغانیو دود یې د هېواد د اقتصاد د پیاوړتیا لپاره خورا اړین وګاڼه او د افغانستان بانک هڅې یې په دې ترڅ کې وستایلي.

د رسنیو له لارې هم د افغانستان د ساحوي دفتر لخوا خلکو ته د عامه پوهاوي ترغیب شوی دی او ترې د همکارۍ غوښتنه شوې او رسنیو د همکارۍ لمخې خپل دا رسالت ادا کړی دی او خلک یې د افغانیو دود ته تشویق کړي دي.

د افغانستان بانک ختیځ ساحوي دفتر هڅه کوي چې ټول افغانان د خپل ملي پولي واحد د پیاوړتیا لپاره کار وکړي او په خپلو روزمره راکړو ورکړو کې د افغانی بانکونو څخه کار واخلي؛ ترڅو یو پیاوړی او غښتلی ملي اقتصاد ولرو. □



ګرانو هیواد والو!

راځی چې خپلو ماشومانو ته وښایو خو د افغانۍ په ساتنه کې چې زموږه ملي هویت دی، کوښښ وکړي



د افغانستان بانک

بانک

ماهنامه د افغانستان بانک

سال نهم، شماره ۱۰۸، جوزا ۱۳۹۵



ماهنامه بانک نه ساله شد